

ŽELEZAR

GLASILO KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, 15. DECEMBRA 1962

ŠTEVILKA 50/IV

Po enem letu delavskega samoupravljanja v EE

Upravljavci so dobro opravili zaupane naloge

Lani je CDS železarne sklenil, da bo podjetje razdeljeno na 31 samostojnih ekonomskih enot, na katere je centralni upravni organ prenesel del svojih pristojnosti. Vloga proizvajalcev je tako postala neposredno odločujoča. Prehod na samostojne ekonomske enote smo izvedli tik pred časom večjih zastojev v prodaji, povečanju cen nekaterim surovinam in povečanju proizvodnih stroškov zaradi splošnih gospodarskih razmer. Tako so se novoustanovljeni delavski sveti, upravni odbori in zbori ekonomskih enot morali takoj spoprijeti s precejšnjimi gospodarskimi težavami in z začetnimi težavami.

Medtem ko so začeli delavski sveti sorazmerno hitro in dobro delovati, ne moremo tega trditi za zbere ekonomskih enot, ki razen nekaj izjem še po enem letu niso odigrali zaupane vloge. Lahko trdim, da se precej sklicanih zborov ekonomskih enot konča s nesklepčnostjo oziroma samo s seznanjanjem maloštevilnih navzočih članov s predlaganim dnevnim redom, odloča pa o tem na ponovni seji in ponovno pristojni delavski svet. To je ena skrajnost, ki jo povzroča brezbržnost prizadetih za obratne probleme, druga, ki je posledica prve, pa se izraža v primerih, da samostojnost obravnavamo enostransko kot sredstvo, ki zagotavlja nepogojene ustrezne osebne dohodke v vsakem primeru. Ne moremo pričakovati od upravljavcev, da bodo preko noči spoznali temelje gospodarstva in bi tako lahko v vseh primerih res dobro sodelovali, lahko pa zahtevamo od njih, da bodo smatrali vsaj soglasnost k letnemu proizvodnemu načrtu za osnovno obvezo in ne samo dejanje brez odgovornosti.

Zbori ekonomskih enot bodo morali brez dvoma prehoditi še potrebno razvojno pot. Čas, ki je za to potreben, pa lahko skrajšamo s stalnim posredovanjem najvažnejših prvin gospodarjenja na sejah delavskih svetov in zborov ekonomskih enot, tudi če sedaj v začetni dobi niso vedno sklepčni. Kadar seja zbora ekonomske enote ni sklepčna, mora DS EE ponovno razpravljati in odločati o vsebini predloženega dnevnega reda. Večkrat so zadeve, ki naj bi jih zbor ZEE obravnaval, nujne. Toda rešitev se zaradi nesklepčnosti zavleče. Zato bi bilo mor-

da bolje, da bi statut teh organov dopolnili tako, da bi sklep, ki ga je sprejel delavski svet, v primeru nesklepčnosti seje ZEE, na kateri bi moral biti potrjen, veljal brez ponovnega razpravljanja.

Pri pojmovanju samostojnosti naletimo na razne pojave. Nekateri si to razlagajo tako, da lahko sami krojijo izvajanje in obseg svojih delovnih zadolžitev, delovodji pa v milejših in ostrejših oblikah odrekajo pristojnost dajanja delovnih nalog oziroma odklanjajo izvajanje. Gospodarjenje in proces proizvodnje imata dognane zakonitosti, ki so razdeljene po delovnih mestih kot zadolžitve. Samo, če vsakdo opravi kvalitetno in v celoti svoj

delež v procesu, lahko pričakujemo dobre rezultate. Demokracija v ožjem smislu proizvodnega procesa je zaradi tega izražena le v medsebojnih človeških odnosih, enakih možnostih napredovanja, javnih kritikah slabega poslovanja in podobno, ne more pa postati orodje za pomanjkljivosti v tehniki proizvodnega procesa, ali za uveljavljanje osebnih teženj.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Neopravičeni izostanki in posledice

Neopravičeni izostanki z nem dodatno obremeniti že dela zelo motijo proizvodni proces, ker kvarno vplivajo na potek dela, povzročajo izpade v proizvodnji in s tem materialno izgubo, zmanjšujejo sredstva kolektiva in družbe ter dodatno obremenjujejo vestne delavce, ki morajo opraviti neopravljeno delo. Zaradi tega neopravičeni izostanki niso samo disciplinski prekršek, ampak tudi povzročajo materialno škodo in neodgovorno preobremenjujejo vestne delavce.

Iz naslednjih podatkov lahko ugotovimo obsežnost izostankov. Število primerov in dni:

leta 1960 – 1478 primerov – 3741 dni,

leta 1961 – 1473 primerov – 3556 dni,

1962 (10 mesecev) – 1390 primerov – 2866 dni.

Navedeni podatki nam kažejo, da moramo v našem kolektivu zaradi izostankarjev dodatno zaposliti od 10 do 13 delavcev, ali pa po nepotre-

Pogostnost izostajanja je naslednja:

128 primerov po 1 dan, 49 primerov po 2 dni, 19 primerov po 3 dni, 9 primerov po 4 dni, 12 primerov od 5 do 7 dni in 9 primerov nad 7 dni.

Disciplinski ukrepi zoper te izostankarje so: 134 izostankarjev je bilo kaznovanih s pismenih opominom, 71 z ukorom ali strogim javnim ukorom, 24 z denarno kaznijo, eden pa je bil kaznovan s premeštitvijo na drugo delovno mesto.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Konferenca delavskega upravljanja jeseniške komune

Za večje uveljavljanje samoupravnih organov

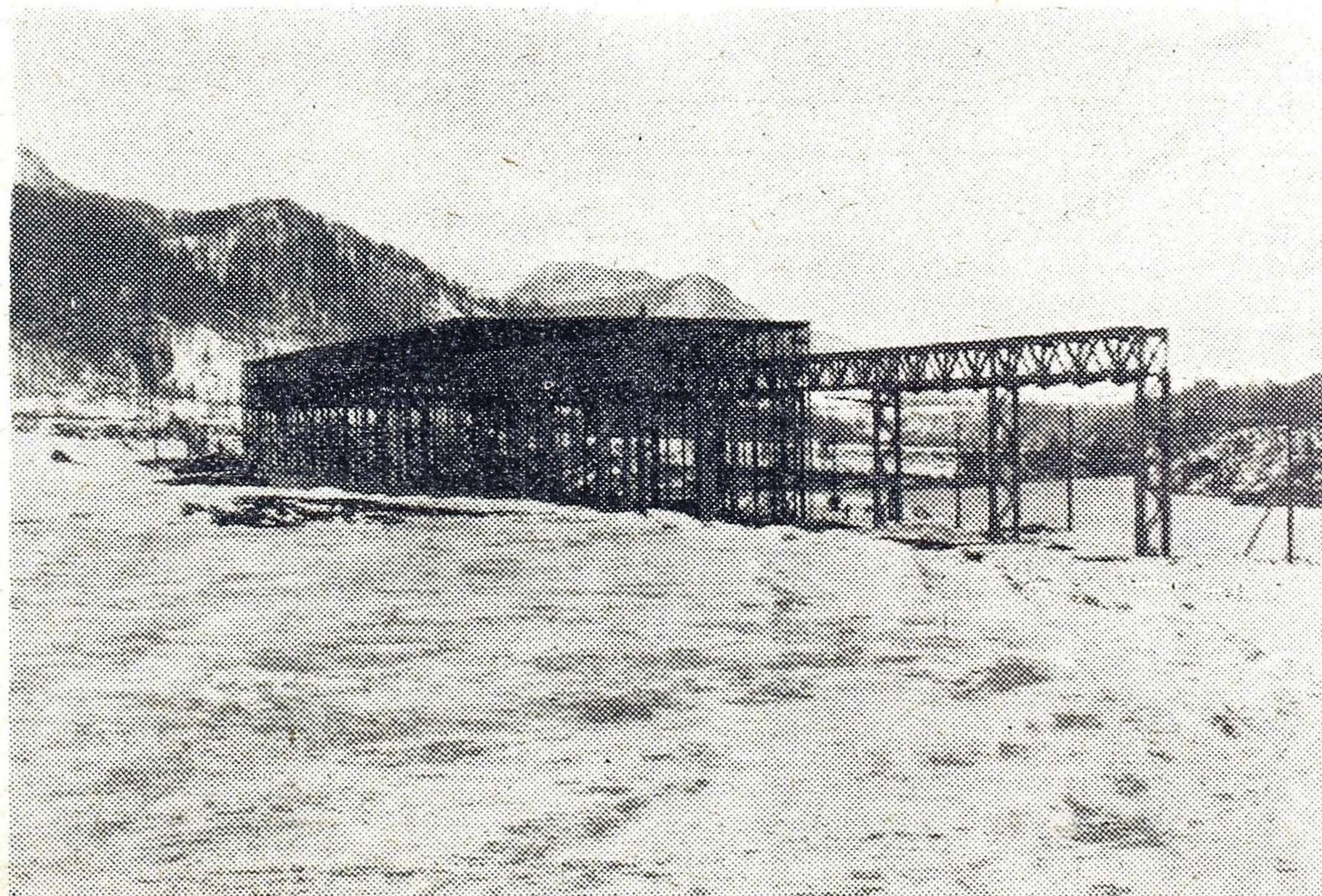
V četrtek, 6. decembra, je bila v Delavskem domu pri Jeleni konferenca delavskega samoupravljanja jeseniške komune. Pripravil jo je Občinski sindikalni svet, prisostvovali pa so ji predsedniki sindikalnih podružnic, predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih organizacij in ustanov ter njihovi direktorji.

Izčrpno poročilo o dosedanjih uspehih razvoja delavskega samoupravljanja je podal predsednik Občinskega

sindikalnega sveta Jesenice. Iz poročila je razvidno, da so v gospodarskih organizacijah in ustanovah, kjer so ustano-

vili ekonomske enote, dosegli že vrsto rezultatov. To se je pokazalo predvsem v železarni, kjer so take oblike omogočile plodne razprave in bolj neposredno odločanje in upravljanje. V nekaterih gospodarskih organizacijah pa se te oblike decentralizacije le počasi uveljavljajo. Jasno je, da lahko v vsakem podjetju v najrazličnejših oblikah uveljavimo neposredno odločanje članov kolektiva. Morali bomo torej temu vprašanju posvetiti precej več pozornosti. Ponekod imajo za predstavniški organ upravljanja, predvsem delavski svet in upravni odbor, vse druge oblike neposrednega upravljanja pa pozabljajo in to žal zavestno. V takih podjetjih zasledimo prav zaradi tega zelo slabe odnose, večkrat pa tudi kršenje najosnovnejših, z zakonom o delovnih razmerjih določenih pravic proizvajalcev. Imamo primere, ko so izvoljene razne komisije, npr. za sprejem in odpust delavcev, disciplinske komisije, vendar so le na papirju. Nove delavce sprejema direktor brez vednosti komisije, kaj šele kolektiva in pride zato večkrat do negotovanja v podjetju.

Upravljanje bo uspešno takrat, ko bo vsak proizvajalec v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih lahko odločal, kar moramo omogočiti (Nadaljevanje na 12. strani)

Na Belškem polju hitijo z deli pri gradnji hale za vzdrževanje, da bo pravočasno pripravljena za vskladiščenje novih naprav in opreme, ko bo prispela

Letošnji načrt bodo verjetno izboljšali

V tem tednu je imel DS EE martinarne 8. redno sejo, na kateri so obravnavali različne obratne probleme.

Najprej je obratovodja podal tehnično poročilo za november in nakazal perspektivo za izpolnitev letošnjega letnega načrta. Iz tehničnega poročila je bilo razvidno, da martinarna v preteklem mesecu ni obratovala najbolje, saj je kljub temu, da je delno obratovala s sedminimi pečmi, proizvedla samo 25.718 ton, kar je imelo tudi vpliv na to, da bodo tudi osebni dohodki za ta mesec nižji. V zvezi z izpolnitvijo letnega načrta kaže sedanjí položaj

in če se ne bo zgodilo kaj nepredvidenega, da bo martinarna izpolnila svojo letošnjo plansko nalogo dva do tri dni pred koncem leta, oziroma bo izdelala za 1000 do 1500 ton SM jekla več kot je planirano.

V drugi točki dnevnega reda je delavski svet obravnaval problematiko tarifnih postavk na nekaterih delovnih mestih, ki so postala deficitarna ter ni bilo mogoče dobiti novega kadra za ta delovna mesta zaradi slabe stimulacije. Iz tega razloga je DS po daljši razpravi sklenil povisati tarifno postavko na delovnih mestih

krmilar stiskalnice v starem železu ter avtogenski rezalci in nakladalci, ki režejo ozi-

roma nakladajo »svinje« na haldi.

Na koncu je DS sprejel predlog kadrovskega sektorja in obratovodstva za namestitve delovodje v livni jarni ter pri ponovčarskih zidarjih, ker bosta dosedanja delovodja z novim letom upokojena.

Neopravičeni izostanki in posledice

(Nadaljevanje s 1. str.)

Vzroki izostanka teh izostankarjev so naslednji: v 99 primerih je bilo vzrok prekomerno uživanje alkohola, v 93 primerih neresnost do dela, v 10 primerih preobremenjenost, v 5 primerih v družinskih razmerah in v 27 primerih v »slučajnosti« izostanka zaradi zamude vlaka in podobno.

Iz navedenega sledi, da je problem izostankarjev zelo resen in zato terja primerno rešitev. Na tem mestu pa želimo obravnavati le en način rešitve in to je najstrožje disciplinsko kaznovanje tistih izostankarjev, ki so nepopravljivi, čeprav so bili opominjani in večkrat milejše kaznovani.

Pred kratkim je disciplinska komisija pri CDS na predlog obratovodje martinarne obravnavala štiri izostankarje. Dvema je izrekla kazen odpust iz podjetja, 2 pa denarno kazen v višini 10 odstotkov od mesečnih OD za dobo treh mesecev. V tem primeru lahko ocenimo pravilnost ukrepanja obratovod-

je in disciplinske komisije le, če bralcem prikažem, kako so prizadeti sodelavci kršili delovno disciplino.

V letošnjem letu je posamezni od njih 10- do 13-krat neopravičeno izostal z dela – vsi štirje 45-krat in lani 31-krat. Izostajali so predvsem zaradi prekomernega uživanja alkohola in je bila zaradi tega njihova delovna sposobnost manjša tudi takrat, ko so prišli na delo. Razumljivo je, da so prizadeti na ta način manj prispevali k izpolnitvi delovnih nalog kolektiva EE martinarne ob delavnikih, še manj pa ob nedeljah. Tako so le dodatno obremenjevali svoje sodelavce, ki so zaradi procesa dela morali poleg svojega dela opraviti še delo izostankarjev. Brez dvoma je to dejstvo hromilo delovne odnose in spravljal v slabo voljo vestne in prizadevne sodelavce.

Mislím, da ni potrebno posebej omenjati odnose prizadetih do upravljanja v EE – še manj pa do upravljanja v kolektivu. Vsi opomini in milejše disciplinske kazni na prizadete niso vzgojno vplivale. Izostajali so celo bolj pogosto in tako zavajali tiste izostankarje, ki so bili pripravljeni prenehati z izostajanjem. Iz vsega tega lahko ugotovimo pravilnost oziroma utemeljenost disciplinskih postopkov in ukrepov, ki so jih v tem primeru uporabili pristojni organi in osebe.

Namen sestavka je, da prikaže problem neopravičene odsotnosti v našem kolektivu in potrebo po ostrejšem disciplinskem ukrepanju za vse podobne in druge primere kršitve delovne discipline ter povzročitelje materialne škode. ač

REKORDNA PROIZVODNJA

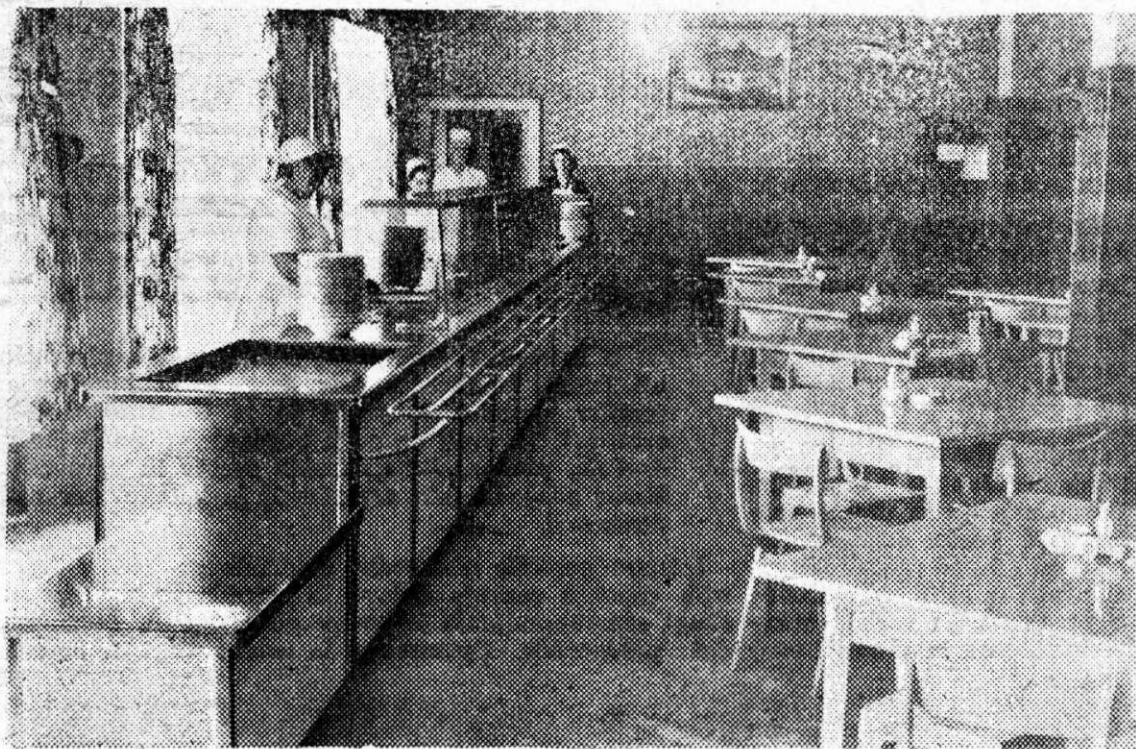
6. decembra je bil na dnini Markelj od 22. do 6. ure dosežen rekord v proizvodnji tračnega jekla. Teža vložka je bila 91.590 kg, čista proizvodnja pa je znašala 86.106 kg.

Sestanek z abonenti

Pred kratkim so imeli abonenti v Kadrovske domu sestanek, ki se ga je udeležilo več kot sto abonentov ter šef Gostinske enote »Železar« Jože Frece in upravnik Stevo Davidovič, Alojz Zajc in Ivo Podlipec. Na sestanku so obravnavali poročilo o tromesečnem poslovanju in povišanje cen hrani. Dosedanje cene hrani so bile v veljavi oziroma skalkulirane že v letu 1959. Medtem so se usluge znatno podražile. Poleg teh poročil so udeleženci sestanka razpravljali še o devetmesečnem poslovanju Gostinske enote »Železar«.

Na sestanku so razpravljali tudi o članku, ki je bil pred kratkim objavljen v časopisu »Železar«, v katerem je pisec članka podvomil v poštenost poslovanja. Razprava je bila na sestanku zelo živahna, šef Gostinske enote Jože Frece pa je podal še nekaj smernic za delo v prihodnje. Izvolili so sedemčlanski abonentski odbor, ki ima nalogo, da probleme rešuje sproti. Pokazalo se je, da so takšni sestanki

koristni in jih bo treba v prihodnje sklicevati bolj pogosto. Ivo Podlipec

Samopostrežna linija v Kadrovske domu

Kakšne pravice imamo iz pokojninskega zavarovanja in kako jih uveljavljamo?

NADALJEVANJE

V pokojninsko zavarovanje se ne šteje, če je bil zavarovanec v delovnem razmerju pred 15. letom starosti, ko je bil zavarovanec vaje- nce, ali se je redno šolal, ne glede na to, koliko je bil star v času šolanja, razen v primeru, da ga je organizacija poslala na šolanje, da bi dokončal začeto redno šolanje, ali pa da bi se v državi ali tujini strokovno izpopolnil. V pokojninsko dobo se tudi ne šteje čas, ko ga je

zavarovanec prebil v zaporu med delovnim razmerjem, če je bil obsojen na kazen, daljšo od mesec dni.

V posebno dobo pa se ne štejejo obdobja ilegalnega in revolucionarnega dela pred 6. aprilom 1941, čas, ko je bil zavarovanec zaradi revolucionarnih del v zaporih, taboriščih, konfinaciji ali internaciji; čas, ko zavarovanec ni bil v rednem delovnem razmerju, zato ker mu je delovno razmerje prenehalo kot

članu revolucionarnega gibanja, ali zato, ker mu je bilo kot takemu onemogočeno delo; ne šteje se tudi čas, ko je bil zavarovanec jugoslovanski državlján, ki se je izselil pred 6. aprilom 1941, v delovnem razmerju v tujini in sicer, če je bil v vseh teh primerih zavarovanec mlajši od 15 let.

Za pokojnino se tudi ne šteje čas od 6. aprila 1941 do maja 1945 zavarovancu, ki je med narodno-osvobodilnim bojem pod orožjem aktivno sodeloval v boju na strani okupatorja ali njegovih pomagačev, ali pa je bil organizator, funkcionar ali aktivni član kvizlinških organizacij ne glede na to, ali je bil zato obsojen ali ne; ali je bil sodno obsojen za kakšno drugo dejanje, ki ima znake kaznivega dejanja sodelovanja z okupatorjem.

Osebi, ki je bila s pravno močno obsodbo obsojena na kazen strogega zapora, zaradi kaznivega dejanja zoper ljudstvo in državo, ali zaradi

kaznivega dejanja zoper narodno gospodarstvo in družbeno premoženje (X., XIX. in XX. poglavje kazenskega zakonika), se zmanjša pokojninska doba in sicer:

Če je bila oseba obsojena na kazen strogega zapora do pet let, se ji zmanjša pokojninska doba za toliko časa, na kolikor je bila obsojena. Če je bil zavarovanec obsojen na kazen strogega zapora za kakšno drugo dejanje in ne zaradi kaznivega dejanja zoper ljudstvo in državo, ali zaradi kaznivega dejanja zoper narodno gospodarstvo in družbeno premoženje, se mu zmanjša pokojninska doba za toliko, kolikor je bil obsojen.

Pokojninska doba se zmanjša zavarovancu od skupne pokojninske dobe takrat, ko zavarovanec vloži zahtevek za pokojnino.

V primeru, da je zavarovanec uveljavil oziroma pridobil pravico do pokojnine pred pravnomočnojo sodbo, se v takih primerih zno-

Posvet jugoslovanskih proizvajalcev in potrošnikov elektrod in žic

Zavod za varjenje v Ljubljani in Zavod za tehniko zavarivanja v Beogradu sta v drugi polovici novembra organizirala v Beogradu strokovno posvetovanje proizvajalcev in potrošnikov varilnih elektrod in žic.

Namen tega posvetovanja je bil predvsem pregledati dosedanje delo in uspehe ter najti nove poti in temelje za nadaljnje delo proizvajalcev in potrošnikov dodatnega materiala.

Na posvetovanju je bilo obravnavanih devet referatov in koreferatov. Najvažnejše ugotovitve s posvetovanja so:

- Pri prodaji elektrod in varilnih žic se še vedno dogaja, da potrošnik ne dobi tistih elektrod in v taki količini kot želi, kljub temu, da obe tovarni elektrod zaradi polnih skladišč samo delno obratujeta. Za rešitev tega vprašanja je nujno potreben ožji stik med proizvajalcem in potrošnikom.

- Potrošniki elektrod in varilnih žic se pritožujejo nad kvaliteto nestalnostjo dodatnega materiala za varjenje. Ugotavljajo, da so poizkusne količine sicer vedno kvalitetne in na zahtevani višini, ne velja pa to potem za redno proizvodnjo.

- Železarna Jesenice ima prvenstveno nalogo, da začne izdelovati varilne praške, ali pa to omogoči nekemu drugemu podjetju na Jesenicah. Proizvodni postopek je osvojen, treba je samo izdelati naprave, za kar so pa seveda potrebna finančna sredstva. Umestno bi bilo razmisliti, da to morda prevzame invalidsko podjetje na Jesenicah. Trenutno znašajo letne potrebe blizu 500 ton, kar ni malo, bodo se pa še povečale. Brez dvoma bi bilo koristno za železarno, če bi izdelovali varilne praške na Jesenicah.

- Nerešeno je tudi vprašanje tehničnih priročnikov in

prospektov, ki bi potrošniku dodatnega in osnovnega materiala posredovali pravilen postopek predelave materiala. Zanimiva je bila ugotovitev, da so udeleženci posvetovanja sprejeli tehnični priročnik Železarne Jesenice kot dragocenost. Na žalost jih je imel naš zastopnik le 30. Ponatisniti pa bi tudi morali priročnik, ki bi vseboval nove oznake jekel in bi bil obenem tudi najboljša propaganda za naše izdelke.

- Iz referata ekonomistke Biserke Bratović je bilo razvidno, da nameravamo v naši državi postaviti še dve novi

tovarni elektrod z zmogljivostjo po 3000 ton letno. O tem bi morali res resno razmisliti, saj že obstoječi tovarni varilnih elektrod sedaj obratujeta s polovično zmogljivostjo.

Posvetovanje je bilo zelo uspešno in brez dvoma pomeni preokretnico na polju sodelovanja proizvajalcev in potrošnikov dodatnega in osnovnega materiala ter institutov za varjenje. Sklepi, sprejeti za nadaljnje delo, pa naj pomagajo okrepiti jugoslovansko industrijo in s tem naše gospodarstvo.

T. Komljanec

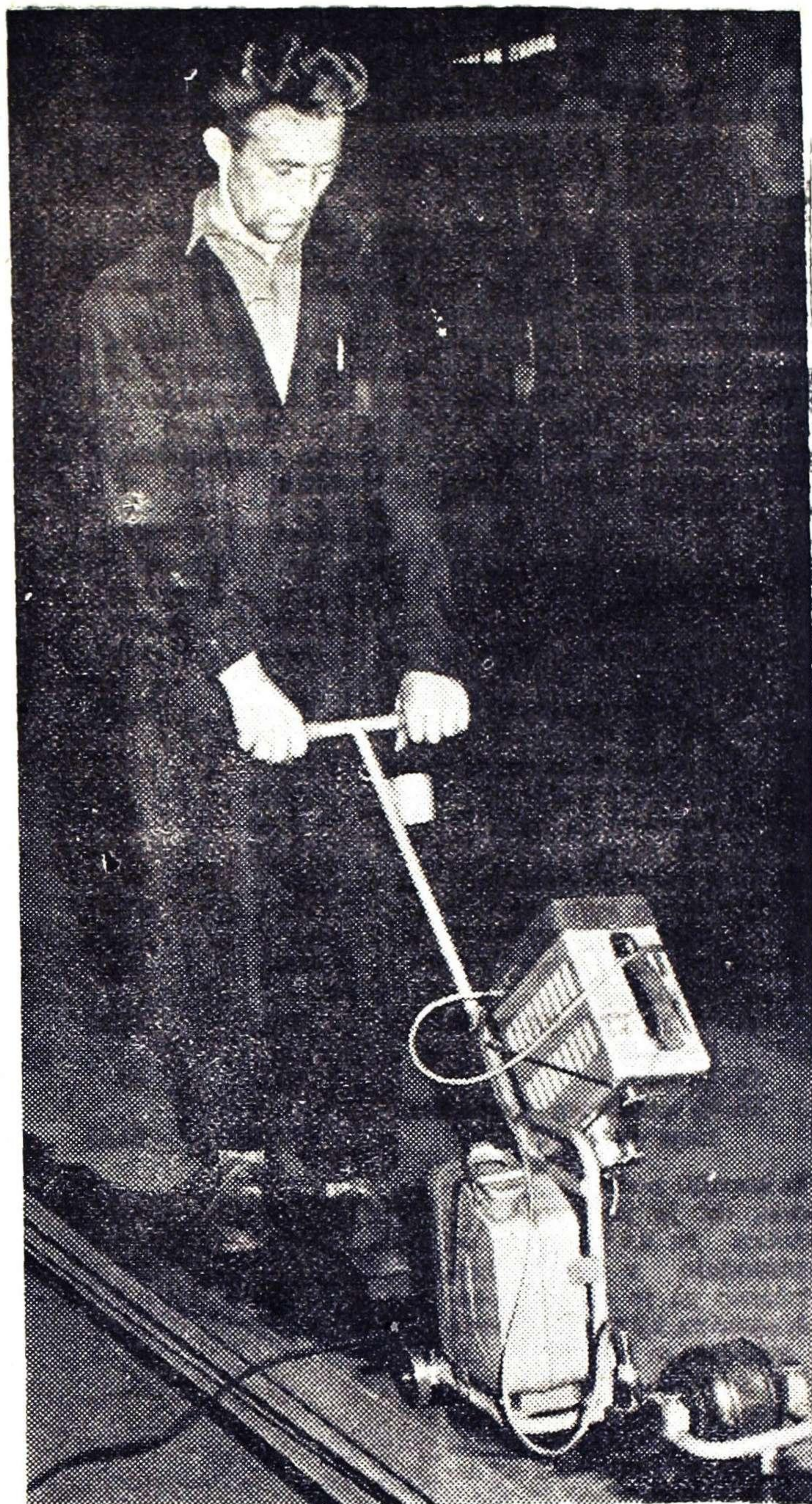
V stanovanjskem naselju Straža imajo televizjski sprejemnik

V zadnjem času so se razmere v stanovanjskem naselju Straža precej spremenile. Včasih so nekateri stanovalci v tem naselju igrali hazardne igre in sodelovali celo v pretepih. Razne organizacije so večkrat poizkušale, da bi stanje v tem naselju izboljšali, vendar večjih uspehov ni bilo. Tudi uprava naselja se je močno trudila, kakor tudi stanovanjski abonentski odbor, ki pa je kmalu prenehal z delom.

V zadnjem času so v naselju prišli nekateri novi stanovalci in prav ti so bili pobudniki za ustanovitev abonentskega odbora. Najprej so organizirali sestanek, ki pa se ga je udeležilo samo 68 stanovalcev. Na tem sestanku so ustanovili nov abonentski odbor, ki je začel z delom. Prva naloga tega odbora je bila, da uredi klubski prostor s televizijskim sprejemnikom. Tu naj bi bili tudi razni časopisi in šahovnice za razvedrilo stanovalcem. Člani odbora so pri izvajanju naloge

naleteli na odpor pri nekaterih stanovalcih, toda vseeno so zbrali za televizijski sprejemnik 80.000 dinarjev. Člani odbora so v ta namen prispevali tudi do 5.000 dinarjev. Zdaj je naloga izpolnjena in na Straži imajo klubski prostor s televizijskim sprejemnikom ter garnituro šaha. Organizirali so že tudi prvo tekmovanje v šahu, katerega se je udeležilo 13 tekmovalcev, zmagal pa je tov. Baloh.

Ob zaključku smo naprosili še predsednika abonentskega odbora tov. Dragota Šolaja naj pove nekaj o tem, kako so stanovalci zadovoljni z dosedanjim delom in uspehi ter smernicah za nadaljnje delo. Tov. Šolaja je dejal, da so nalogo izpolnili ob izdatni pomoči upravnika naselja tovariša Vilmana ter šefa Gostinske enote »Železar« tov. Freceta, abonentski odbor pa se jima za pomoč iskreno zahvaljuje. Seveda pa bo moral abonentski odbor opraviti še mnogo važnih nalog. B. F.

Kontinuirano preiskovanje pločevine z ultra zvokom

RAZPIS

Združenje rezervnih oficirjev in podoficirjev občine Jesenice razpisuje honorarno 4-urno dnevno zaposlitev »administratorke« z delnim znanjem strojepisja.

Honorar in ostali pogoji po dogovoru.

Pismene ponudbe pošljite na Združenje rezervnih oficirjev in podoficirjev občine Jesenice — predsedstvo (Titov dom).

va odloča o pravici do pokojnine.

Osebi, ki so bile z rehabilitacijo, amnestijo ali s pomilostitvijo izbrisane pravne posledice sodbe, oživi pokojninska doba in s tem pravica do pokojnine, ki jo je zavarovanec pridobil po pravnomočnosti sodbe.

Tako pridobljeno pravico do pokojnine na podlagi oživljene pokojninske dobe je mogoče uveljaviti šele od prvega dne v mesecu, v katerem je bil izdan akt o pomilostitvi ali rehabilitaciji.

Zakon o pokojninskem zavarovanju v gotovih primerih priznava pokojninsko dobo s povečanjem tako, da se na posebno težkih delih prizna v pokojninsko dobo manj mesecev kot jih ima leto za eno leto pokojninske dobe. Vzporedno s tem pa se tudi zniža starostna doba za izpolnitev pogojev za pokojnino. Zavarovancu, ki je bil določen čas na posebno težkih in zdrav-

ju škodljivih delih zaposlen, se zmanjša starostna meja za pravico do pokojnine v določenem razmerju s trajanjem dejanske zaposlitve na takih delih, vendar ne pod 50 let za moške in 45 let za ženske.

Ce hoče zavarovanec, da se mu šteje čas, ki ga je opravljal na posebno težkih ali zdravju škodljivih delih, mora tako delo opravljati najmanj pet let skupaj; najmanj skupaj tri leta, če je na teh delih postal invalid, preden je dopolnil pet let takega dela, ali pa mu je bilo po predpisih o invalidskem zavarovanju dodeljeno drugo delo zaradi nevarnosti, da bi postal invalid. Zakon o pokojninskem zavarovanju zaenkrat priznava za kot posebno težka in zdravju škodljiva dela: delo pilotov civilnega letalstva in gospodarske aviacije, dela, ki se opravljajo v kesonih, dela potapljačev in podzemeljska dela v rudniku.

Vsa ta dela pa se po težini in nevarnosti za zdravje različno štejejo v povečanje za pokojnino. Tako se štejejo dela v rudniku na podzemeljskih delih v delovno dobo s povečanjem tako, da se šteje za leto dni vsakih devet mesecev zavarovancem, ki prebijejo ta čas na podzemeljskih delih v rudnikih neposredno v proizvodnji in delajo polni redni delovni čas.

Vsakih deset mesecev za leto se šteje zavarovancem, ki prebijejo ta čas na podzemeljskih delih v rudnikih in opravljajo tam polni redni delovni čas, ali pretežni del rednega delovnega časa druga dela v zvezi s proizvodnjo, kot so jamski snemalci in merilci, upravniki, inženirji, tehnični referenti, delovodje, delavci, ki opravljajo vzdrževalna dela ter pomožni delavci pri jamskih snemalcih in merilcih, pri delavcih, ki opravljajo vzdrževalna dela in pri delavcih na glavnih izvoznih poteh.

Zavarovancem, ki so opravljali stalna dela pod zemljo in se jim šteje vsakih 9 mesecev za leto, se jim zmanjša starostna doba za vsaka dopolnjena štiri leta take zaposlitve za eno leto. Zavarovancem, ki se jim prizna v pokojninsko dobo vsakih deset mesecev za 1 leto, se zniža starostna doba vsakih dopolnjenih pet let take zaposlitve za eno leto.

Zavarovancem delovnim invalidom in vojaškim vojnimi invalidom mirovnim vojaškim invalidom od I. do IV. skupine ter slepim zavarovancem se šteje čas, ki je bil kot invalid ali kot slep v delovnem razmerju in da je delal polni redni delovni čas, v pokojninsko dobo s povečanjem tako, da se šteje vsakih deset mesecev take zaposlitve kot polno leto. Starostna meja pa se za vsakih dopolnjenih pet let take zaposlitve zniža za 1 leto.

(Dalje prihodnjič)

Rekordi in osebni dohodki - pojasnilo

Med vprašanji, ki jih obravnavamo v našem kolektivu, gotovo ni na zadnjem mestu vprašanje formiranja osebnega dohodka. Na prvi pogled se včasih res dozdeva, da višina osebnega dohodka ni vsklajena z doseženimi rezultati dela in da so posamezne ekonomske enote prikrajšane.

To vprašanje obravnava tudi članek »Rekordi in osebni dohodki« v »Železarnju« št. 47/48 in izraža mne-

nje, da je v izračunu osebnega dohodka za oktober v žebljarni neka nepravilnost, zaradi katere so delavci te enote prikrajšani. Kako bi bilo sicer mogoče, da bi v tem mesecu prejeli za višjo proizvodnjo nižje osebne dohodke?

Primer lahko točneje analiziramo s primerjanjem nekaterih pokazateljev proizvodnje in osebnega dohodka žebljarne v septembru in oktobru letos:

	september	oktober
1. proizvodnja v kg	1.131.878	1.226.807
2. doseženi OD	6.886.009	7.081.929
3. plačane ure	26.928	28.678
4. indeks proizvodnje v kg (1)	100	108,4
5. indeks doseženega OD (2)	100	102,8
6. indeks plačanih ur (3)	100	106,5
7. Ø cenik: din/kg	6,08	5,77
8. proizvodnja kg/h	42,03	42,78
9. OD din/h	150,56	145,40
10. indeks Ø cenika (7)	100	94,9
11. indeks kg/h (8)	100	101,8
12. indeks OD (9)	100	96,6
13. indeks: proizv. x Ø cenik	100	96,6
14. % razlike variabilnega dela OD	27,77	17,26
15. % norme	39	40
16. % celotnega variabilnega dela OD	70,87	61,45

Iz gornjih podatkov je razvidno, da je proizvodnja v oktobru za 8,4 % višja od proizvodnje v septembru, istočasno pa je osebni dohodek samo za 2,8 % višji. Osebni dohodek se je torej v oktobru povečal, vendar ne sorazmerno s povečanjem proizvodnje. Primerjava cenika osebnega dohodka za 1 kg izdelkov v septembru in oktobru pa to nesorazmerje opravičuje. Povprečni cenik osebnega dohodka za 1 kg izdelkov v oktobru je 5,77 dinarjev, ali za 0,31 dinarjev ali 5,1 % nižji od povprečnega cenika v septembru. Vsota znižanja povprečnega cenika v oktobru za 5,1 % in povečanje mase osebnega dohodka za 2,8 % je 7,9 %, kar se že zelo približa povečanju proizvodnje v oktobru za 8,4 %.

Rezultat te primerjave dokazuje, da višina osebnega dohodka ni odvisna samo od količine izdelkov, ampak v še večji meri od vrste in kvalitete. Iz primerjave proizvodnje september – oktober je razvidno, da so v žebljarni v oktobru izdelali več izdelkov, za katere je določen nižji cenik osebnega dohodka.

Na eni strani je torej v oktobru ugotovljen padec povprečne vrednosti osebnega dohodka na kg proizvodnje, na drugi strani pa podatki kažejo porast plačanih ur za 6,5 %, torej skoraj sorazmerno s porastom količine proizvodnje ali z drugimi besedami, proizvodnja na eno plačano uro se je zvišala le za 1,8 %. Če je povečanje proizvodnje na eno plačano uro v oktobru le 1,8 % večje kot v septembru, cenik osebnega dohodka za 1 kg izdelka pa za 5,1 % nižji, je razumljivo, da je netto osebni dohodek na eno plačano uro v oktobru

nižji kot v septembru in sicer za rezultat pozitivnih in negativnih vplivov: $-5,1\% + 1,0\% = -3,3\%$. V primerjavi s sept. znaša indeks osebnega dohodka na eno plačano uro v oktobru 96,6 in indeks zmnožka proizvodnje na eno plačano uro in povprečnega cenika osebnega dohodka za 1 kg proizvodnje ravno tako 96,6. V obeh primerih je rezultat oktobra za 3,4 % nižji od rezultatov v septembru.

Nadaljnja analiza teh rezultatov logično pojasnjuje

ostale pokazatelje osebnega dohodka, n. pr. % razlike gibljivega dela ali celotni znesek gibljivega dela osebnega dohodka. Vsako znižanje doseženega osebnega dohodka se v pokazateljih gibljivega dela odraža približno dvakratno. Osebni dohodek po obračunskih postavkah se v povprečju na eno plačano uro ne spreminja, zato vsa negativna razlika bremeni oziroma zmanjšuje variabilni del, na

Ce torej % znižanja doseženega osebnega dohodka v oktobru 3,4 podvojimo, dobimo 6,8 %, dejansko znižanje % variabilnega dela OD pa znaša 9,42 %. Razlika 2,6 % pa je posledica ostalih vplivov: različna višina nadur, bolovanja, izkoriščanje letnih dopustov itd.

Količina odpremljene robe v oktobru ni imela še nobenega vpliva na formiranje osebnega dohodka.

Ta kratka analiza osebnega dohodka naj obenem kot odgovor in pojasnilo k članku tovarišem iz žebljarne skuša služiti za primer analize formiranja osebnih dohodkov, ki jih lahko opravijo od časa do časa ali pa v kritičnih primerih ekonomske enote in jih proučijo na svojih zborih. Tako bi se vsi člani kolektiva vse bolj seznanjali z odnosi različnih komponent proizvodnje in delovnega časa, ki vplivajo na višino osebnih dohodkov. Janez Faletič

	doseženi osebni dohodek	OD po obračunskih postavkah	giblivi del osebnega dohodka
1. din	100	50	50
%	100	50	100
2. din	90	50	40
%	100	55,5	80

V prvem primeru predstavlja % gibljivega dela osebnega dohodka v odnosu na osebni dohodek po obračunski po-

stavki (osnovi) 100, v drugem primeru pa 80, čeprav se je doseženi osebni dohodek znižal le za 10 %.

Spet nagrade avtorjem malih izboljšav

Na zadnji seji ocenjevalne komisije za oceno tehničnih izboljšav so člani komisije na osnovi prijav avtorjev in

dopolnil ter izjav strokovnjakov za posamezne proizvodne skupine temeljito in objektivno obravnavali 17 izboljševalnih predlogov.

Na seji je bilo pozitivno ocenjenih in nagrajenih 10 tehničnih izboljšav. Najbolj uspešnim in prizadevnim avtorjem je bilo na osnovi ugotovljenih prihrankov in koristi priznanih in izplačanih 136.888 dinarjev odškodnin.

Najvišjo odškodnino sta prejela za svoj koristno izvedeni izboljševalni predlog strokovnjaka s transportnega oddelka Niko Bernard in Jože Gračner. Z izvedbo boljše organizacije prevoza sta znižala stroške prevoza s kamioni in po železnici, kakor tudi število zaposlenih. S svojim predlogom sta olajšala in pospešila delo pri prevozu kamna na apnenico. Za doseženi uspeh jima je bila priznana in izplačana enkratna skupna denarna nagrada v višini 40.000 dinarjev.

Visoko denarno odškodnino v višini 22.488 dinarjev sta prejela tudi avtorja tehnične izboljšave Rudolf Kalan in

Franc Osenk, zidarska vzdrževalna strokovnjaka, ki sta bistveno izboljšala inozemsko izvedbo oboka v normalizirni peči OTOP oddelka v valjarni 2400. Za svoj predlog sta prejela enkratno skupno odškodnino.

Nagrado v višini 21.000 dinarjev je prejel tudi žarilec iz žarilnice predelovalnih vo. šaržino nosilno ploščo za je samoiniciativno izdelal novo šaržino nosilno ploščo za žarenje tankih HVT za posvinčenje. Z novo napravo bo znatno povečan izplen končnega dragega izdelka.

Med nagrajenimi avtorji tehničnih izboljšav so bili tolikrat tudi industrijski zidar Jože Paternu, Janko Zupan z rudnega dvora, konstrukter Jože Zorko, metalizer Peter Legat, vzdrževalec Janko Justin iz žične valjarne in drugi.

Vsem, ki se trudijo, da bi izboljšali ceneno in nemoteno ter varno obratovanje, se zahvaljujemo z željo, da bi med ostalimi člani kolektiva dobili čim več enakovrednih naslednikov. Žuro

Upravljavci so dobro opravili zaupane naloge

(Nadaljevanje s 1. str)

Tudi ozko razumevanje samostojnosti, češ da nas sosedove težave nič ne brigajo, zgodi, da zaradi tega utrpí škodo železarna kot celota in seveda tudi vsak posameznik.

V kratkem času samostojnosti ekonomskih enot našega podjetja lahko po doseženih rezultatih rečemo, da so upravljavci v posameznih enotah opravičili poverjeno nalogo. S predvidenim povečanjem materialnih osnov, s katerimi bodo v bodoče samoupravni organi gospodarili, bo njihov vpliv še okrepjen in bomo morali odpra-

viti le nekatere pomanjkljivosti ter skrbeti za to, da bomo našli najustreznejšo metodo za polno izkoriščanje prednosti tako politične kot materialne vsebine novega gospodarskega sistema in razširjenega samoupravljanja.

G. T.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru konstrukcijske delavnice se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Stanko Hanžek
montaža

Med nagrajenci je bil tokrat tudi Andrej Peternel iz žarilnice v hladni valjarni in žičarni, ki je prejel nagrado za svojo izboljšavo. Izdelal je novo šaržino nosilno ploščo za žarjenje tankih HVT za posvinčenje

IZ RAZPRAVE O PREDOSNUTKU NOVE USTAVE

V pričakovanju občinskih statutow

Razprave o predosnutku nove ustave so v jeseniški občini zelo živahne. Do konca novembra je bilo 64 razprav, katerih se je udeležilo 2.360 občanov. Organizirala sta jih občinski odbor SZDL in pa Delavska univerza Jesenice. Pričakujemo, da bo v decembru organiziranih še precej razprav, predvsem v sindikalnih podružnicah, gospodarskih organizacijah in drugih.

O občinskem statutu bodo razpravljali občani predvidoma koncem decembra. V gospodarskih organizacijah so bile razprave najboljše. Premalo pa je bila aktivna mladina, saj ji daje ustavno načelo nove možnosti za še večje uveljavljanje. Mnogi so razpravljali o nagrajevanju po delu, zaposlovanju novih delavcev in o delitvi čistega dohodka. Nagrajevanje po delu je treba uveljaviti povsod. Ob tem so se mnogi državljani zavzeli za nadaljnjo krepitev samoupravnih pravic.

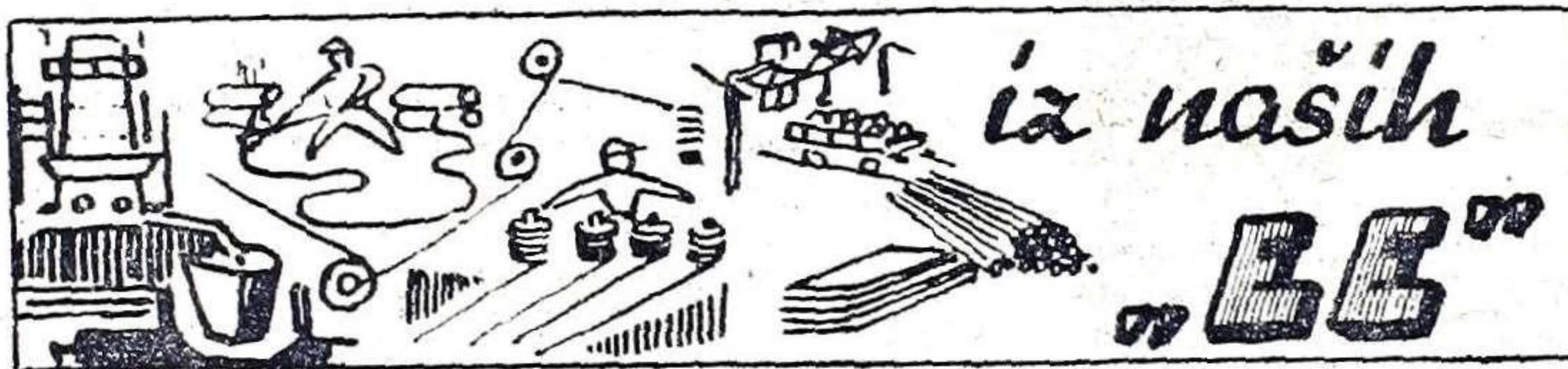
Pohvalno je, da so v delovnih kolektivih razen o pravicah, ki jih daje nova ustava delovnim ljudem, razpravljali tudi o dolžnostih v prihodnje, o temeljnih načelih, ki govorijo o nadaljnji graditvi socialistične družbe, oziroma o poti v komunizem. Povsod so jasno ugotovili, da je treba proizvodnjo izboljšati, povečati in poceniti.

Tudi v razpravah na sedežih krajevnih organizacij so se zvrstila številna vprašanja o načelih nove ustave. Razumljivo je, da so se državljani zanimali za podpiranje kmetijske proizvodnje in razčiščevalna načela kooperacije v kmetijstvu in gozdarstvu. Veliko so razpravljali tudi o organizaciji SZDL in poudarjali njeno vlogo v našem življenju.

Zavzemali so se za še večji vpliv SZDL pri izbiranju kandidatov v nove občinske organe. Državljani so se zanimali tudi za vlogo okraja in omenili Črno goro, kjer okrajev nimajo več. Nadalje so se zanimali za načela rotacije, za zemljiški maksimum in drugo. Razpravljali so tudi o gospodarskih problemih komune in še posebej o vlogi

krajevnih skupnosti, kar zadeva občinski statut, o katerem bodo občani razpravljali koncem decembra. Pokazalo se je, da je mnoge ustavne določbe težko konkretizirati brez občinskega statuta, še posebej ko gre za vlogo krajevnih skupnosti.

Kaže torej, da bodo razprave o občinskem statutu zelo živahne.

MARTINARNA

S 6. decembrom je martinarna pričela obratovati s sedmimi pečmi. Z ozirom na ugodno stanje peči bo trajalo to sedempečno obratovanje predvidoma do konca meseca.

ELEKTROPEČ

Elektropeč št. 1 je v začetku meseca decembra izvršila generalni remont.

V celoti so prezidali dno in stene peči. Temeljito so popravili vse strojne dele in žerjav, tako da bo omogočeno redno obratovanje v letu 1963.

JAVORNIK IV

Da bi uspešno izpolnili naloge v zvezi z odpremo, so pred kratkim organizirali sestanek z mojstri in jim naročili, da naj ugotovijo kartonsko stanje skladišč po kvalitetah in količini. Tak način dela so uvedli že med letom in ugotovili, da uspehi niso izostali.

Po 15. decembru predvidevajo, da bo odprema iz posameznih obratov precej večja, zato se že zdaj temeljito pripravljajo. Zaenkrat nimajo težav z železniškimi vagoni in kakor v prejšnjih letih, tudi letos zelo dobro rešujejo probleme skupno z osebjem železniške postaje na Javorniku in na Jesenicah.

Kako bomo uveljavljali pravice do zdravstvenega varstva po novem letu?

Skladno z novim zakonom o zdravstvenem zavarovanju je Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Kranju izdelal predlog pravilnika o načinu uveljavljanja pravic do zdravstvenega varstva posebej za območje komunalne skupnosti Jesenice. Ta predlog pravilnika so dobili v razpravo vsi člani skupščine komunalnega zavoda in prav tako nekatera podjetja ter zdravstvene ustanove.

Z ozirom na važnost tega pravilnika za posameznega zavarovanca kot tudi kolektiv v celoti, so smatrali člani skupnosti, ki so člani našega kolektiva, da je najbolje, če ga skupno pregledajo in dajo skupne pripombe. Pri tem so sodelovali tudi vsi odgovorni uslužbenci iz Železarne, ki delajo na področju varstva in ostalih pravic na področju zdravstveno-socialne in delovne zakonodaje.

Ker pravilnika v celoti ne moremo obrazložiti kolektivno v tem sestavku, bi navedli le nekaj najbolj značilnih predlogov pravilnika.

Uveljavljanje ambulantnega zdravstvenega varstva, splošnega in specialističnega za zavarovane osebe pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje na Jesenicah naj bi bilo možno pri vseh zdravstvenih domovih na območju komunalnega zavoda,

to je v občinah Jesenice in Radovljica. Tisti pa, ki stanujejo izven obeh občin, pa lahko tudi na področju krajevnopristojnega komunalnega zavoda. V izjemnih primerih, to je v času letnega dopusta, na potovanju in podobno, pa tudi v drugih krajih.

V navedenih ustanovah naj bi zavarovana oseba lahko izbirala poleg zdravnika splošne prakse tudi specialiste, ginekologe, pediatrije, stomatologe in okulistice. To pomeni, da bi zavarovana oseba brez napotnice lahko izbirala tudi specialista v vseh dispanzerjih na omenjenem področju, v primeru nujne potrebe pa bi se lahko poslužila uslug brez napotnice tudi v bolnici, predvsem na kirurškem oddelku. Takšne naj bi bile torej pravice zavarovanca, kadar išče zdravniško pomoč. Smatramo pa za potrebno, da se vnese posebno določilo, po katerem naj bi zavarovanci uveljavili pravico do bolniškega dopusta v primeru nezmožnosti za delo. V tem primeru se pridružujemo sklepu CDS železarne in naj bi ta pravilnik dovoljeval, da nezmožnost za delo posameznemu zavarovancu, če je zaposlen v gospodarski organizaciji, kjer je obratna ambulanta, odredi lečeči zdravnik v tej ambulanti, oziroma zavarovancu, ki se zdravi pri izbranem zdravniku v kraju bivanja, za to določeni zdravnik obratne ambulante. Za zavarovance, zaposlene pri drugih gospodarskih organizacijah ali ustanovah, pa bi odredil ne-

zmožnost za delo zdravnik doma ali krajevne ambulance splošne prakse zdravstvenega te, ki bi ga izbrala posamezna gospodarska organizacija ali ustanova. Ta predlog opiramo na to, da tisti, ki odreja nezmožnost za delo, mora nujno poznati delovni proces v posamezni gospodarski organizaciji.

S tem prav gotovo ne bo nihče prikrajšan, gre le za dodatno skrb. Zavarovanec, ki se bo zdravil pri zdravniku v kraju bivanja in bo leta ugotovil, da je potreben mirovanja, bo moral priti k pristojnemu zdravniku, ki bo odredil nezmožnost za delo, oziroma v kolikor iz zdravstvenih razlogov ne bo mogel sam priti do pristojnega zdravnika, ga bo moral najpozneje v 24 urah obvestiti po pošti ali na drug primeren način. Ta dolžnost obvestila pa naj bi veljala tudi za zdravstveno ustanovo, kjer se zavarovanec zdravi.

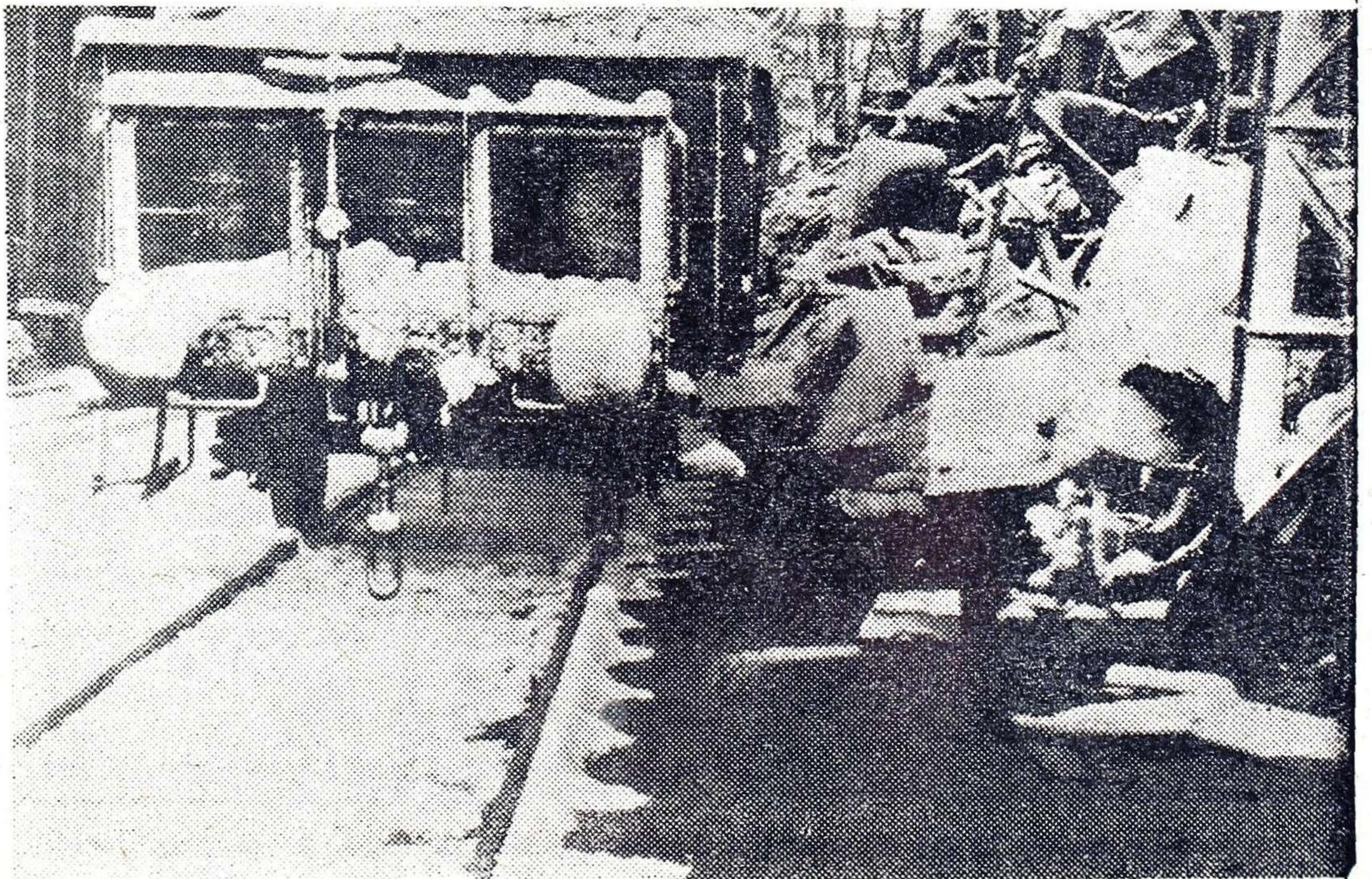
Morda za danes le še to! Predlagamo, da pri določilu, ki določa, da se mora zavarovanec držati izbranega zdravnika eno leto, vnesemo spremembo, da ta časovna omejitev velja le za izbiro zdravstvene ustanove (ambulante), v ustanovi pa bi bila možnost izbire med služboočimi zdravniki. Tako bo lahko zavarovanec iskal zdravniško pomoč dopoldan ali popoldan, kakor mu bo dovoljeval prosti čas, ker je pri nas delo organizirano na tri izmene.

O nekaterih ostalih določilih pa morda kdaj drugič.

ZAHVALA

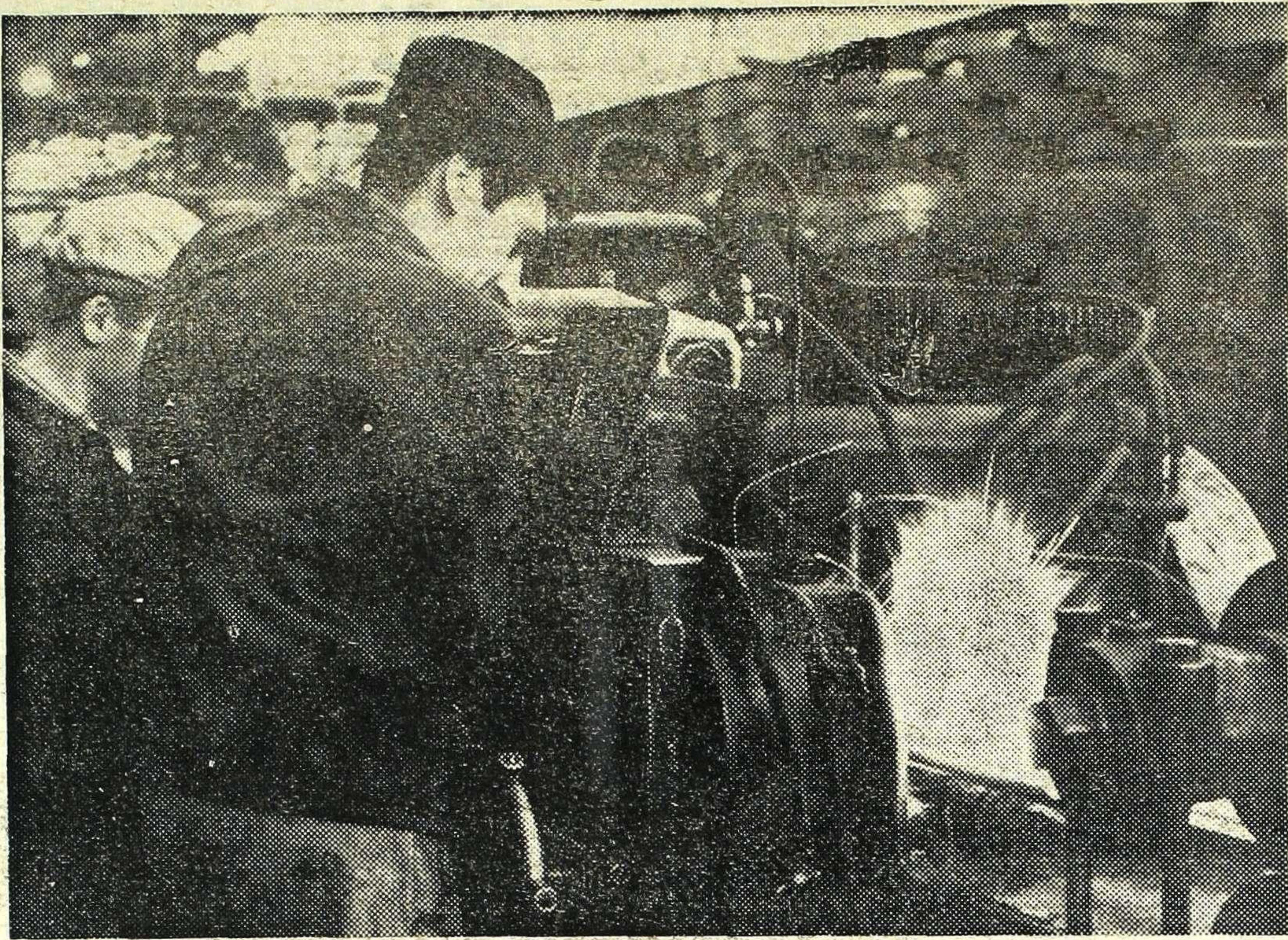
Ob bridki izgubi moje drage mame se najlepše zahvaljujem sodelavcem prodajnega oddelka za venec in denarno pomoč.

Božena Osojnik

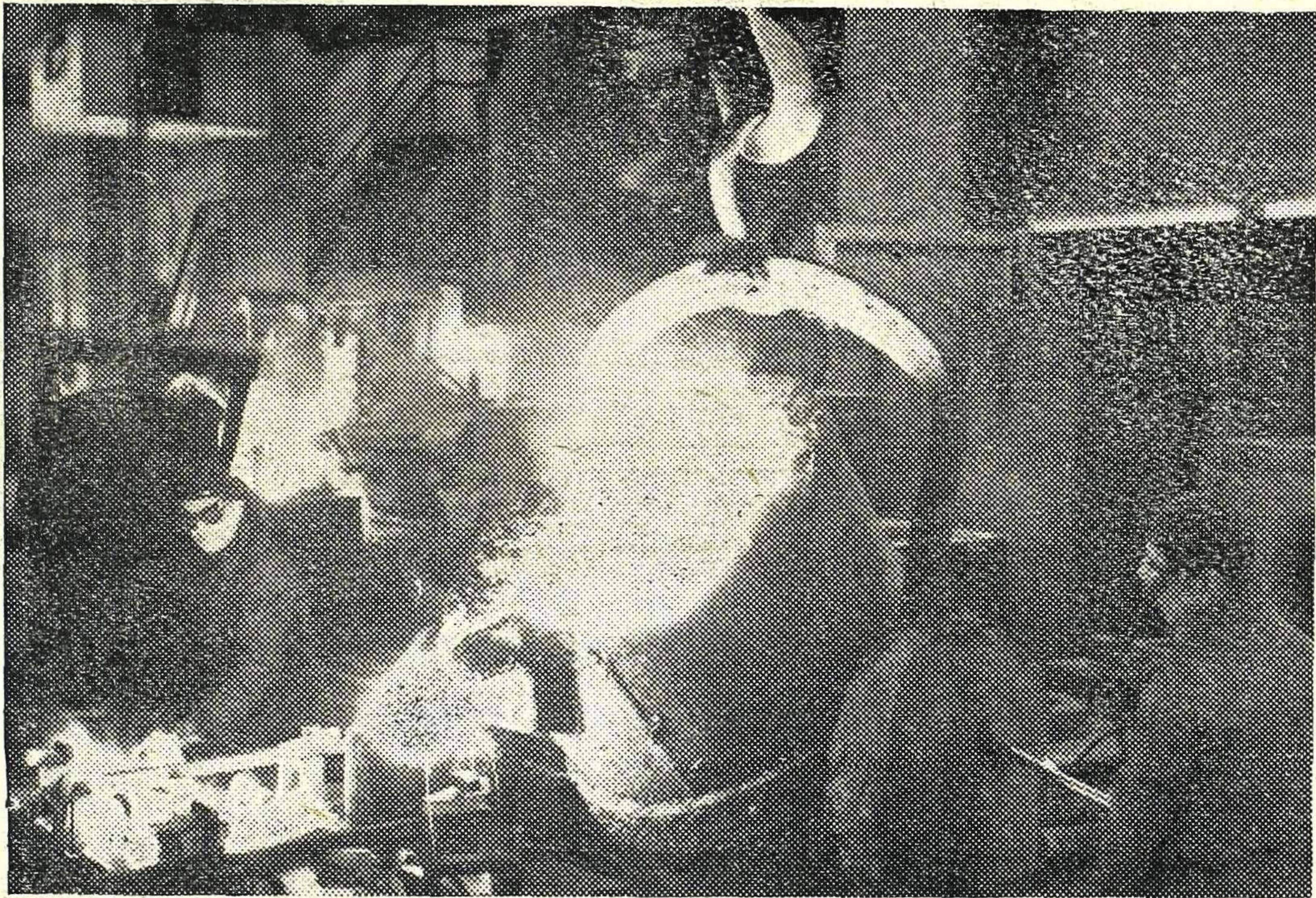

Zimski motiv iz našega podjetja

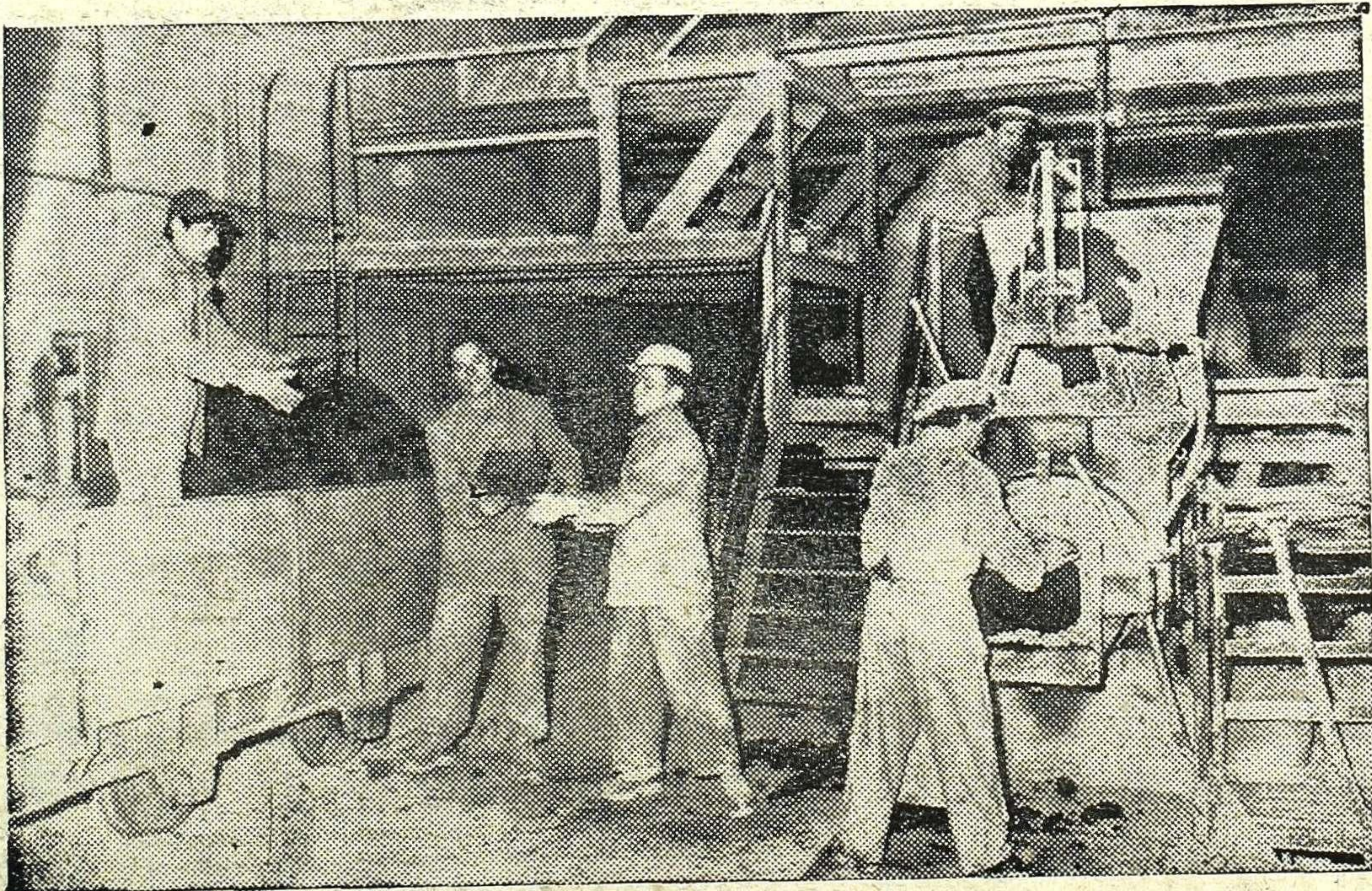
**Dopisujte
v „Železarja“**

Ce prav je imel kolektiv cevarne veliko obveznost, so jo že skoraj mesec dni pred rokom (10. decembra) v celoti izpolnili in računajo, da bodo do konca leta proizvedli 800 ton cevi več, kot je bilo predvideno

Prvi obrat, ki je v celoti izpolnil količinski družbeni načrt, je bila livarna. Računajo, da ga bodo do konca leta presegli za blizu 11 odstotkov

Med ekonomske enote, ki so že izpolnile družbeni načrt za letos, se je uvrstila tudi šamotarna

Izpolnili so letni

Obrati: elektropeč, livarna, šamotarna, bodeča žica, že delajo za prihodnje leto

Kljub temu, da manjka do konca leta še dobrega pol meseca, v sedmih obratih naše železarne že delajo za prihodnje leto, kar pomeni, da so letošnji družbeni načrt že izpolnili.

Tako so na elektropeči z izlivkom šarže E 10.902 že 12. decembra ob 4.45 uri izpolnili letni načrt, ki je znašal 13.500 ton. Za predčasno izpolnitev letnega družbenega načrta ima zasluge kolektiv

celoti, ki se dan za dan v njo, vodstvo ob spevalo svoj d nim usmerjanj zacija dela

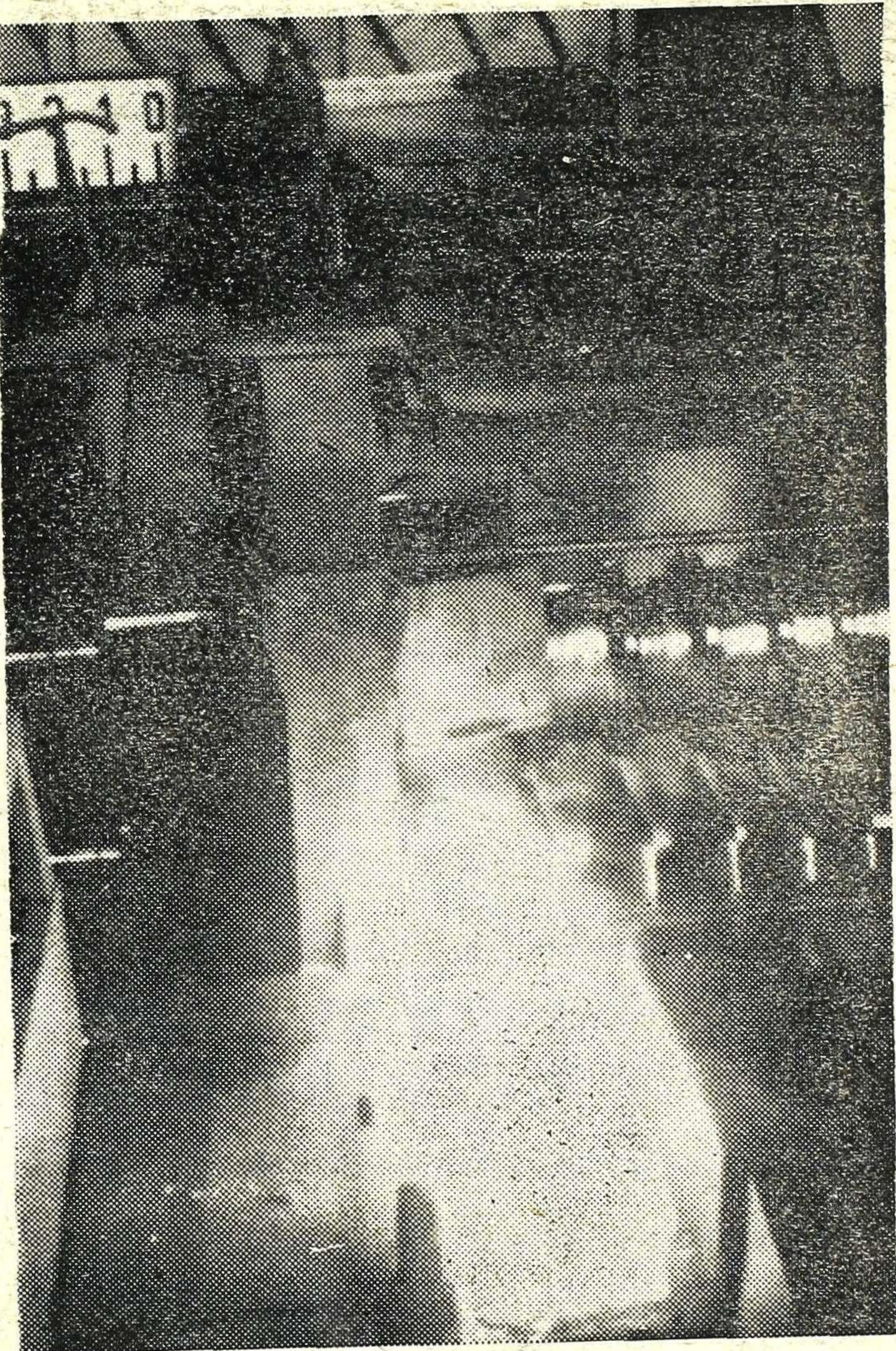
Dva dni prej cembra, po i družbeni načrt ni. Letos so r 12.800 ton cevi. ga dosegli, sode ni, je toliko ve polnili količinski načrt ter načrt tu. Tudi ce sluge kolektiv, va, da bi dose rezultate na strojnih naprav pa, da bo p za letošnji leti okrog 800 ton.

Ceprav plans letošnje leto r ni majhna so v prvih dneh črt vročev v polnili 8. decem tovih izdelkov bra. Predvideva do konca leta iz izdelkov, toda časne izpolnitve benega nirta bodo načrt pr daljnjih 800 t mo naj, da je činski načrt, r radi pomajkas bodo mogli iz letu tudi finanč

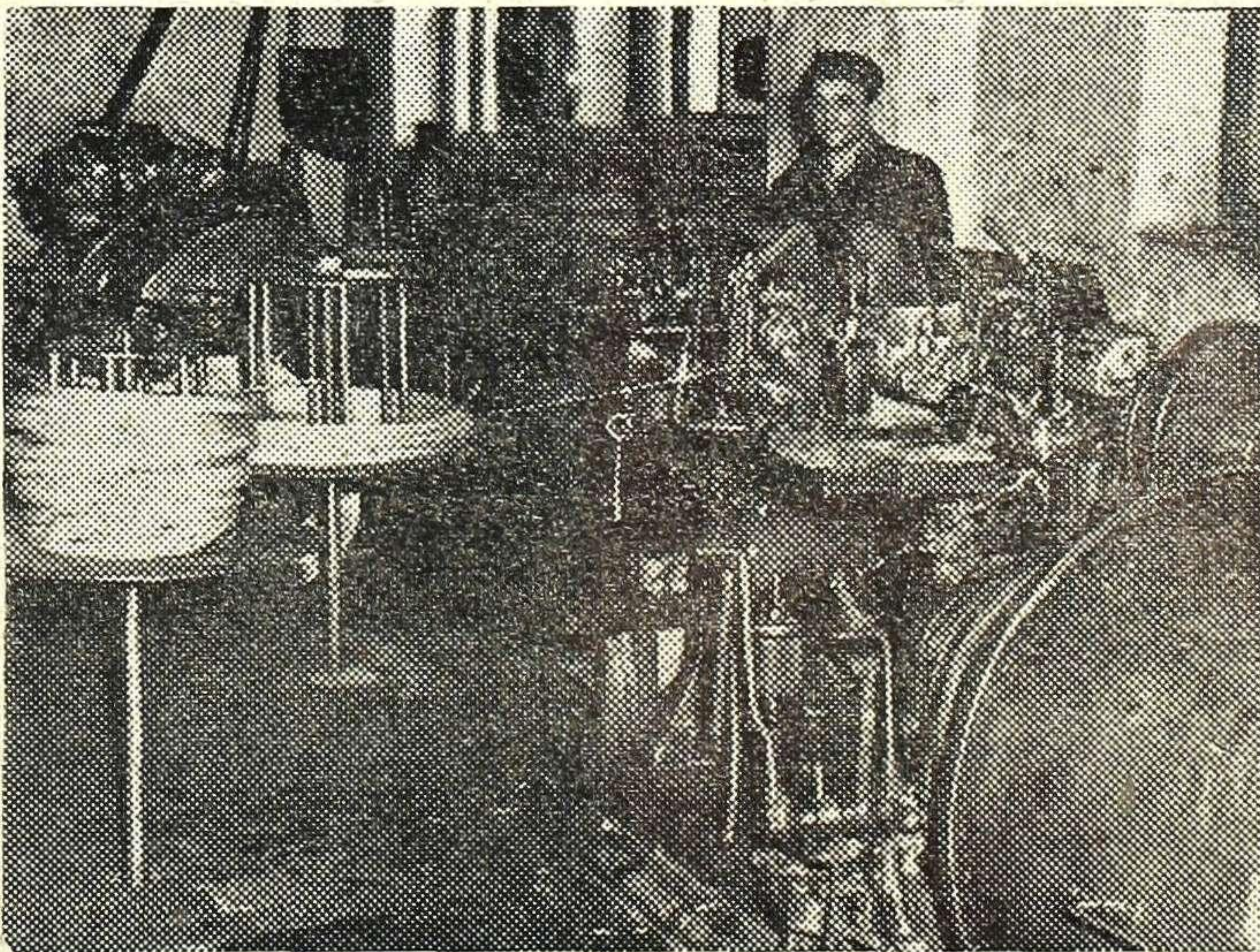
Danes a ju družbeni načrt v valjarni 130 letni načrt vse in je letošnja bo dosežen po tako tudi finan se bodo približ po asortimentu, predčasno izpo kolektiv v celot podčrtati, a s vodni načrt dos nju proizvodnih

6. decembra s izvodni načrt iz šamotarni. Najv imeli pri proi medtem ko pre črta za izdel niso izpolnili. 2 ka pri proizvod bil izpolnjen ce ni načrt, ki je leto znašal 21.4 najo tudi, da plansko nalogo več kot 500 ton.

V livarni so s zmago in izpoln nega načrta dos vembra. Tako j prvi obrat v n ki je izpolnila izvodni načrt. naj povemo, c proizvodne stro

Tudi na težki progi so letošnji družbeni načrt že izpolnili in delajo že za prihodnje leto.

Že v novembru pa so izpolnili letni družbeni načrt v žeb-ljarni pri proizvodnji bodeče žice. Toda tudi ostali oddelki bodo izpolnili obveznosti

ni družbeni načrt

, šamotarna, težka proga, cevarna, prihodnje leto

ki se bori sleherni in večjo proizvodnjo obrata pa je pri svoj delež s pravilnim in organiziranim delom, to je 10. decembra, ko izpolnili letni načrt tudi v cevarni, morali izdelati 13.000 ton jekla. Uspeh, ki so ga dosegli v cevarni, je večji, ker so izpolnili letni načrt in finančni načrt po asortimentu, ki si prizadeva dosegati čim boljše rezultate na izdatkih in prihodkih. Računajo, da bodo letno nalogo izpolnili za 300 ton.

avarska naloga za leto 1962 na težki progi, ki jo izpolnili že na dan 12. decembra. Načrt valjanja so izpolnili 8. decembra, načrt izdelave pa 11. decembra. Predvidevali so, da bodo izdelali 140.000 tona, zaradi predvidenega letnega družbenega načrta računajo, da bodo presegli za 8.000 ton. Pripomni, da je dosežen količinski načrt, medtem ko za omajkanja naročil ne morejo izpolniti v tem mesecu realizacije. Esal jutri bodo letni načrt izpolnili tudi v železni 1300. Čeprav je načrt vsako leto večji, letos znaša 44.000 ton, sežer po količini, prav udi finančni, močno pa o približali tudi načrtu vrtimtu. Priznanje za sno izpolnitev zasluži v celoti, saj je treba ati, da so letni proizvodni načrt dosegli ob znižanih stroških. cementa so letošnji proizvodni načrt izpolnili tudi v železni. Največ uspeha so pri proizvodnji mas, n ko predvidenega načrta izdelavo opeke še izpolnili. Zaradi presežka proizvodnje mas pa je polnjen celotni družbeni načrt, ki je za letošnje načrt 21.400 ton. Računudi, da bodo letošnja naloga presegli za 500 ton.

varni so svojo delovno in izpolnitev proizvodnega načrta dosegli že 8. novembra. Tako je bila livarna obrat v naši železarni, izpolnila planirani proizvodni načrt. V ilustracijo ovemo, da so znižali stroške za okrog

60 milijonov dinarjev in da bodo letošnja planska naloga presegli za 11 %.

O rekordni proizvodnji bodeče žice v železni smo poročali že v eni od zadnjih števil »Železarja«. Takrat smo zapisali, da so proizvodni načrt izpolnili že v oktobru. Zvedeli smo, da je bil proizvodni načrt za bodečo žico izpolnjen 30. oktobra, do konca novembra pa so izdelali 207 ton. Kaže, da bo presežek pri proizvodnji bodeče žice res velik, saj so jo do 12. decembra izdelali že 280 t in računajo, da bodo plansko nalogo do konca leta presegli za 400 ton. Omenimo

naj še, da v železni predvidevajo izpolnitev proizvodnega načrta tudi pri proizvodnji žičnikov; kakor predvidevajo, bodo plansko nalogo za proizvodnjo žičnikov presegli za okrog 300 ton, medtem ko bodo tudi vzmeti izdelali nekaj ton več kot so predvidevali. Tako bo železnica v celoti izpolnila in tudi presegla letošnji proizvodni načrt.

Kolektivom zgoraj navedenih obratov, ki so letošnji proizvodni načrt že izpolnili in delajo že za leto 1963, iskreno čestitamo in jim želimo novih delovnih zmag tudi v prihodnjem letu!

Še 10,6% do realizacije finančnega načrta za leto 1962

Vsi se sprašujemo, kako bo železnica realizirala finančni načrt za leto 1962. Do konca leta nas loči še dobrega pol meseca, še imamo možnosti, da popravimo zamujeno in da se približamo čimbolj sto odstotni realizaciji. V letošnjem letu pa bomo prekoračili lanskoletno finančno realizacijo za blizu 1 milijardo 300 milijonov dinarjev. V decembru moramo ustvariti še 3.811.116.150 dinarjev, ali 10,6 %, če hočemo, da bo finančna realizacija 100 %. Posamezni obrati, ki ustvarjajo blagovno proizvodnjo, pa morajo doseči v tem mesecu še naslednjo realizacijo:

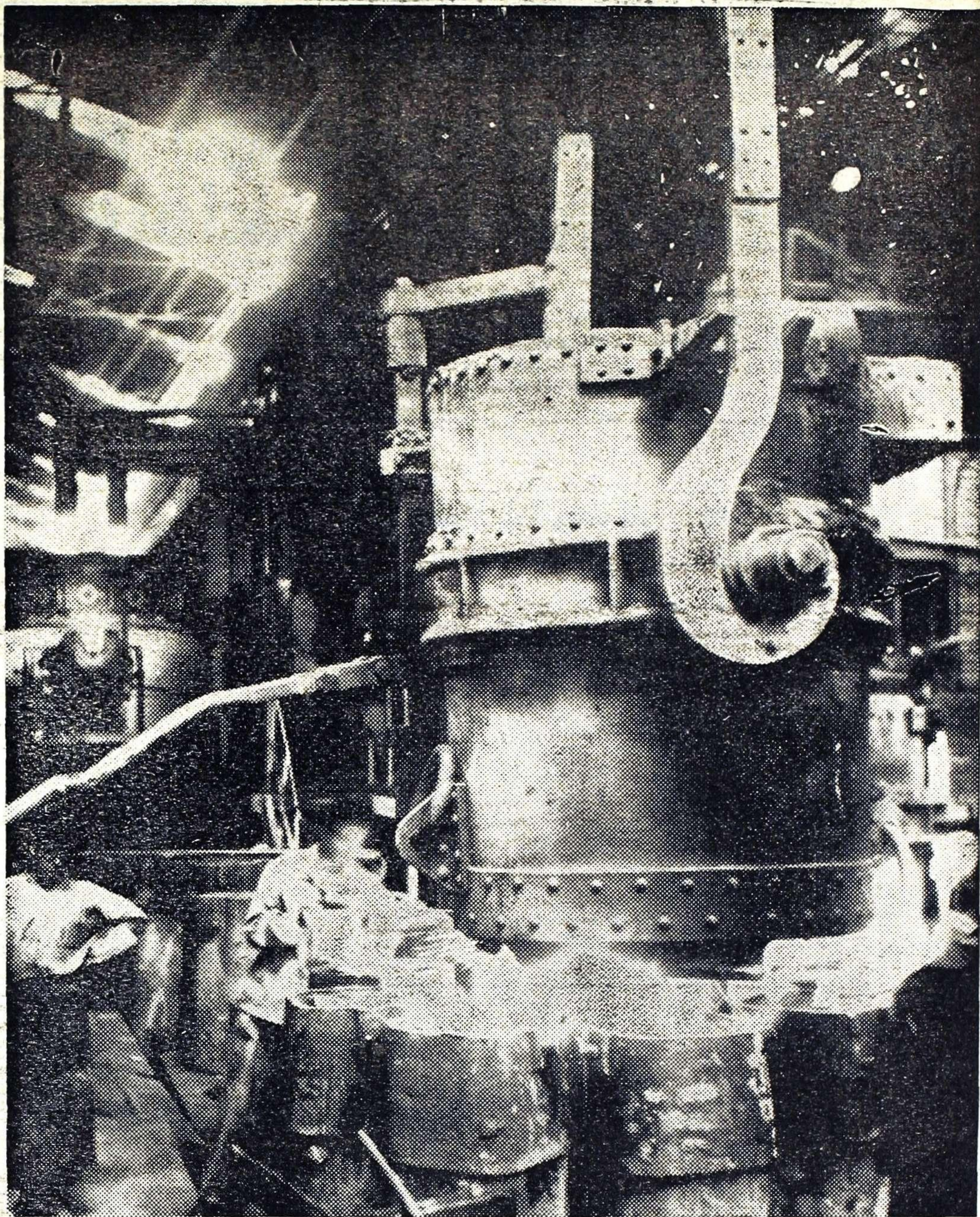
V valjarnah je že v novembru dosegla letni načrt žična valjarna in ga prekoračila za 16,4 %, srednje in lahke proge morajo izvršiti še 16,7 %, težka proga 18,5 %, valjarna 1300 7,1 % in ga bo tudi presegla. Lep uspeh je dosegla v zadnjih dveh mesecih valjarna 2400, ki je prekoračila planirani načrt za 232 milijonov dinarjev, vendar mora v tem mesecu izdelati blagovne proizvodnje 10,2 %. Tudi jeklovlek bo presegel finančni načrt, saj mu manjka le še 7,4 %. Po vseh predvidevanjih bodo valjarne le nekaj milijonov pod finančnim načrtom.

Drugačna pa je slika finančne realizacije v predelovalnih obratih. Hladna valjarna mora do letnega načrta še izpolniti 12,6 %, žičarna pa 18,9 %. Ti dve enoti ne bosta izpolnili načrta. Prav tako iz objektivnih razlogov ne bo izpolnjen finančni načrt v elektrodnom oddelku. Cevarna in železnica pa bosta presegli finančni načrt, saj mora cevarna uvrstiti le še 4,2 %, železnica pa 3,7 %.

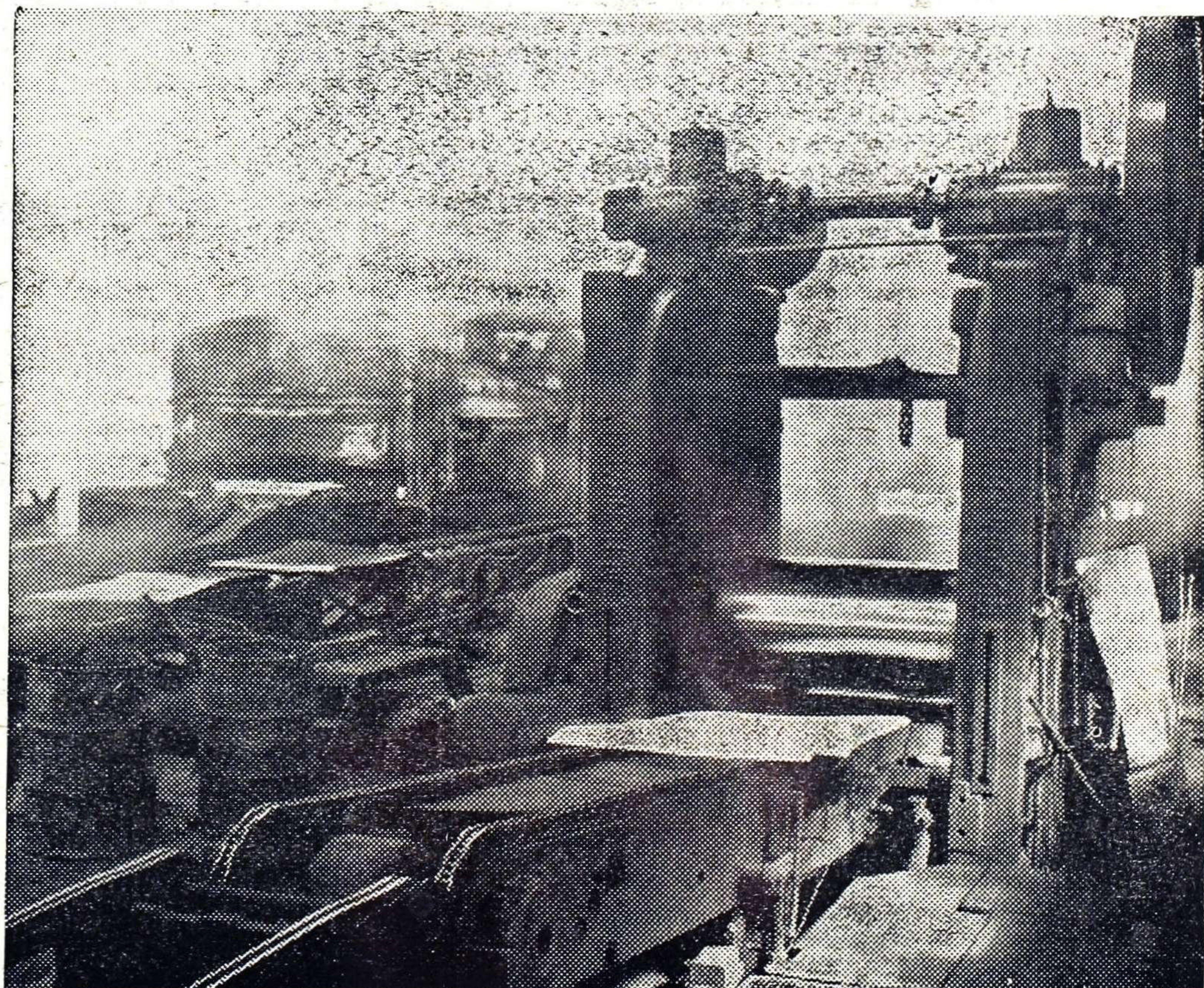
V uslugah (šamotni izdelki, žlindra itd.) pa je bil letni finančni načrt že izpolnjen v mesecu novembru oziroma presežen za 11,9 %.

Vsi želimo, da bo ob koncu leta finančni uspeh naše železarne čim boljši, to pa nas bo vodilo k novi delovni zmagi vsega kolektiva železarne Jesenice.

R. J.

Na elektro peči se tudi že ponašajo s tem, da so letošnje obveznost do družbe količinsko že izpolnili. Izdelali so 13.500 ton jekla, kolikor je predvideval letni načrt, že 12. decembra ob 4.45 uri

Prav danes ali jutri bodo letošnja nalogo v celoti izpolnili tudi v valjarni tanke pločevine. Uspeh je toliko pomembnejši, ker se nalogo izpolnili ob nižjih proizvodnih stroških

Razvoj proizvodnje jekla v konvertorjih za žilavljenje s kisikom

V zadnjih letih se je pričel postopek za proizvodnjo jekla v kisikovih konvertorjih, ki neverjetno naglo razširjati po vsem svetu.

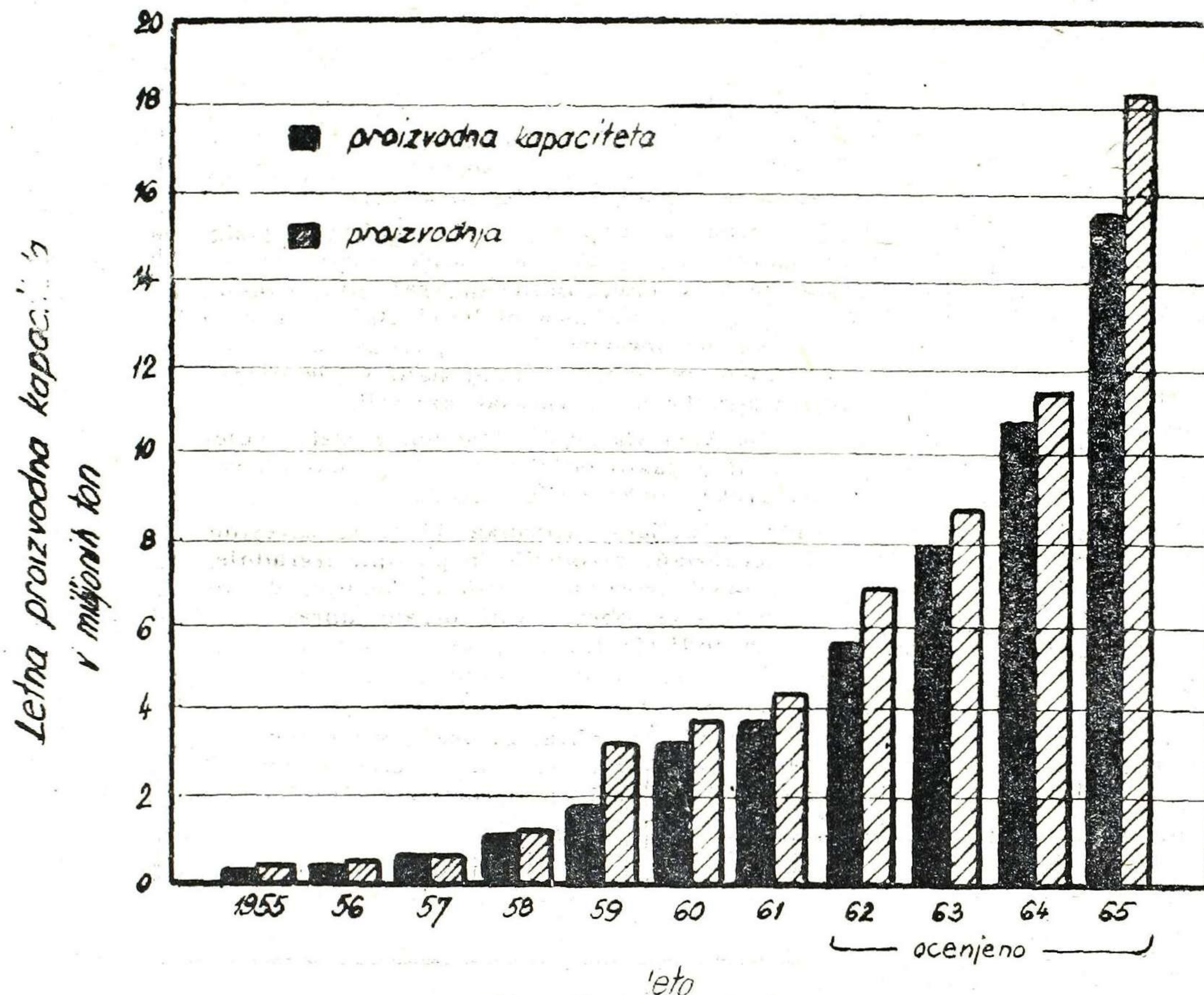
Iz obeh skic je razviden razvoj proizvodnih zmogljivosti kisikovega jekla v ZDA in na svetu.

V sredini tega leta je obra-

set konvertorjev z zmogljivostjo med 130 in 270 tonami, ki bodo začeli obratovati ob koncu letošnjega leta ter v letih 1963 in 1964.

naprav za proizvodnjo jekla s kisikom nadaljevala v tem tempu kot je sedaj zastavljen, lahko pričakujemo, da bodo železarne v ZDA v desetih letih proizvajale več jekla v kisikovih konvertorjih kot v Siemens-Martinovih pečeh, ki so zaenkrat še glavni proizvodni agregat za jeklo v tej deželi.

Iz vsega tega vidimo, da postopek proizvodnje jekla v konvertorjih za žilavljenje s kisikom vedno bolj stopa v ospredje ter postopoma izpodriva Siemens-Martinovo peč, ki je bila do danes glavni agregat za proizvodnjo jekla ter bo leta 1964 praznovala stoletnico obstoja. — K.

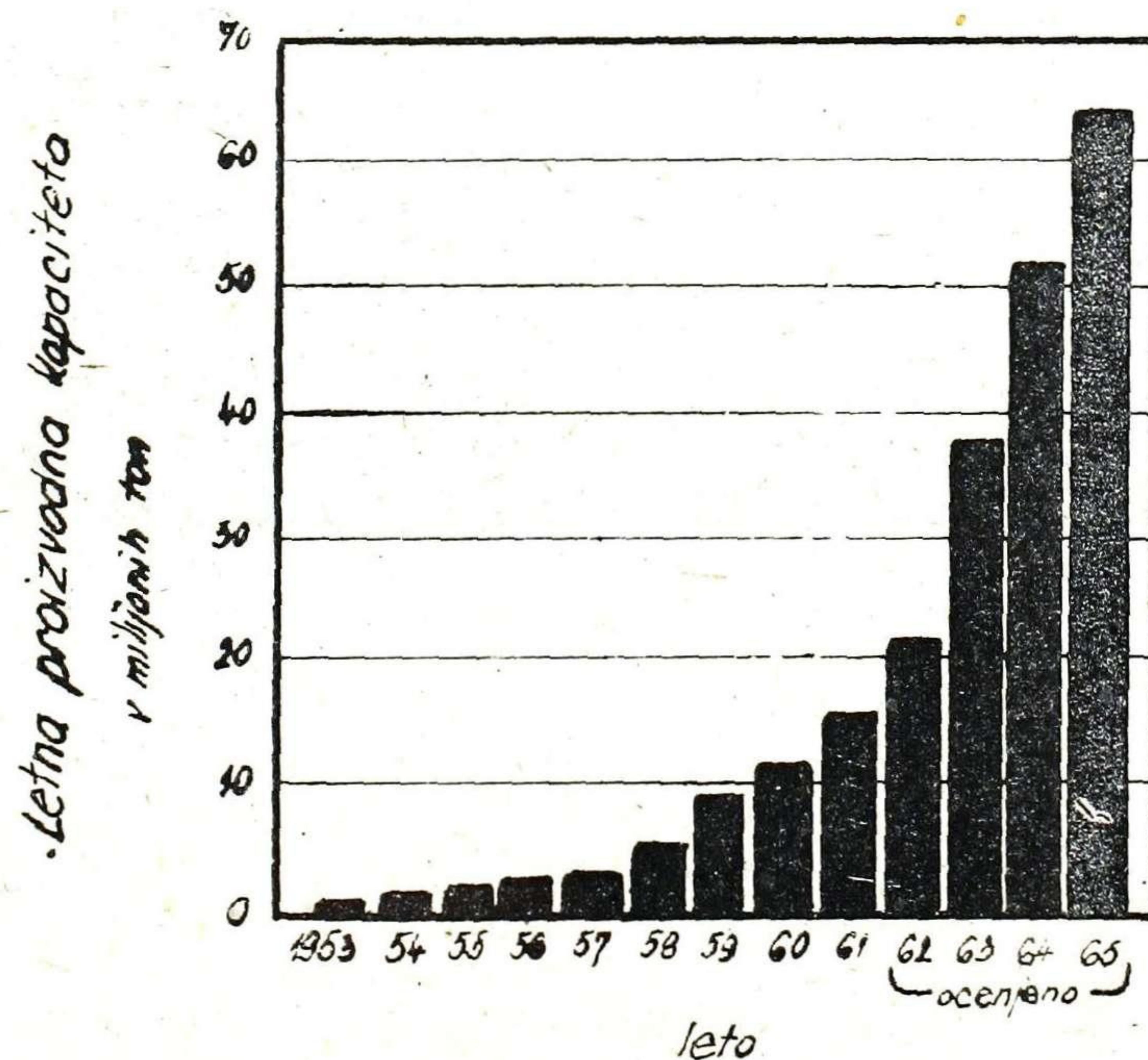
Kapaciteta in proizvodnja kisikovih konvertorjev v ZDA

V prvi polovici letošnjega leta so porasle proizvodne zmogljivosti naprav za proizvodnjo jekla v konvertorjih s kisikom v svetovnem merilu, izvenzemski ZDA, za 45 odst., medtem, ko imajo železarne v ZDA letos tovrstno zmogljivost 6,8 milijona ton letno. Januarja leta 1961 je bila letna proizvodna kapaciteta vseh teh naprav na svetu 14 milijonov ton, v januarju letošnjega leta že 29 milijonov ton. To pomeni, da se je v poldrugem letu povečala zmogljivost naprav za proizvodnjo kisikovega jekla za več kot 100 odstotkov.

V letih 1963 in 1964 bodo začele obratovati v 5 severnoameriških železarnah nove naprave za žilavljenje s kisikom z letno zmogljivostjo 8 milijonov ton jekla, kar pomeni, da bo sedanja zmogljivost več kot podvojena. Razen tega pričakujejo, da bodo tudi v ostalih deželah začeli v bližnji prihodnosti obratovati novi agregati za proizvodnjo jekla s kisikom, tako da bo do konca leta 1966 povečana zmogljivost v svetovnem merilu še za nadaljnjih 30 milijonov ton letno. Tako bo svetovna zmogljivost kisikovega jekla v letu 1966 blizu 63 milijonov ton letno, kar pomeni več kot štirikratno povečanje v razdobju petih let.

tovalo v 34 železarnah petnajstih držav skupaj 90 konvertorjev za žilavljenje s kisikom, od katerih jih je 18 začelo obratovati letos, in sicer trije v Zahodni Nemčiji, pet v Veliki Britaniji, šest na Japonskem, dva na Norveškem in dva na Švedskem. Devet izmed teh novih konvertorjev je imelo kapaciteto preko 100 ton. V ZDA je trenutno v gradnji ali v pripravi za gradnjo skupno de-

V ZDA, največjem proizvajalcu jekla, kjer se jeklarji nekaj časa niso radi sprijaznili z novim načinom proizvodnje jekla, so in bodo v nekaj letih napravili izreden korak naprej. Že v letu 1959 je proizvodnja kisikovega jekla prekoračila proizvodnjo jekla v zračnih konvertorjih, medtem ko pričakujejo, da bo v letu 1964 proizvedenega več kisikovega kot elektrokovega jekla. Če se bo gradnja novih

Svetovna proizvodnja jekla v kisikovih konvertorjih

O proizvodnji jekla OL2 special za žage

Tovarna Kordun v Karlovcu je jeklo za izdelavo gaterskih žag, cirkularnih in ostalih žag precej let po osvoboditvi v celoti uvažala in to od znanih firm kot so Böhler, Schöller-Bleckmann, Felde, Mannesmann itd. Okrog leta 1949 je naša Železarna začela s prvimi poskusi izdelovanja podobnega jekla. — Prvotna kvaliteta pod oznako OL2 je le deloma odgovarjala postavljenim zahtevam kupca.

Tekom časa je bila s posebno leguro dosežena boljše kvaliteta tega jekla, ki je dobil oznako OL2 spec. To jeklo je postalo v kvalitetnem smislu enakovredno vsem inozemskim tovrstnim jeklom, po vzdržnosti žag pa ga je celo presegalo. Medtem, ko so žage iz Böhlerjevega in ostalih uvoženih jekel zdržale povprečno 7 ur neprekinjenega obratovanja, so žage iz našega jekla zdržale okrog 8 ur. Že nekaj časa pa smo opazili pomanjkljivosti v kvalitetnem pogledu, kot posledica materialnih napak, dvoplastnosti, mehurjivosti in tako dalje. Tudi žilavost ni bila zadovoljiva, kar je povzročalo lome posameznih zob ali cele žage. Poleg kvalitetnih pomanjkljivosti se je dalj časa pojavljala tudi tehnološka pomanjkljivost. Zvaljana pločevina ni bila ravna, imela je velike tolerance v debelini, posebne težave pa so bile pri valjanju pločevine, tanjše od 2 mm in zato takih naročil nismo sprejemali.

V drugi polovici letošnjega leta je prišlo pri izdelavi te pločevine do sprememb. Napori raziskovalnega oddelka, OTK, jeklarne in valjarne tanke pločevine niso bili zaman. Izboljšali smo kvaliteto jekla, tako da odgovarja vsem zahtevam kupca in konkurira tudi inozemskemu jeklu v vsakem pogledu. Uspešni smo tudi, da izdelujemo to pločevino v zaželenih tolerancah pri debelini, čeprav so stroške kot jih predpisuje JUS. Izdelujemo pa tudi že to pločevino v debelinah izpod 2 mm (do 1,3 mm), kar doslej nismo. Potrebe po tej

pločevini v naši državi znašajo okrog 500 ton letno in jih bomo lahko okrog 90 odstotkov pokrili. Odprto je ostalo samo še vprašanje izdelave manjših količin te pločevine v formatu 650 x 3000 x 1,5 mm in podobno, kar pa na obstoječih napravah ne moremo izdelovati.

Letošnja proizvodnja OL2 spec. pločevine je za več kot 100 odstotkov večja od lanske. To se odraža tudi v finančni realizaciji valjarne 1300, saj so planirano realizacijo presegli za več kot 100 milijonov dinarjev.

S tem uspehom smo v našem podjetju napravili velik korak naprej v kvalitetnem pogledu. Ker je bodočnost naše železarne le v kvalitetnem razvoju, lahko torej pri podobnih nadaljnjih uspehih mirno gledamo v prihodnost. — S. A.

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA — Letos britanska železarska industrija ne napreduje. V prvem polletju je bila povprečna tedenska proizvodnja jekla le 400.000 ton v primerjavi s 460.000 ton v istem razdobju preteklega leta.

ZDA Izkoriščanje zmogljivosti v severnoameriških jeklarnah je bilo v letošnjem poletju zelo slabo in sicer v juniju in juliju 47 % in v avgustu 55 %. V septembru je izkoriščanje zmogljivosti jeklarskih obratov naraslo na 60 % in še vedno rahlo teži k naraščanju.

ITALIJA — Britansko podjetje »Air Products« Ltd. je dobilo naročilo za dobavo 2 kisikarn italijanski železarni Bagnoli pri Napoliju. Vsaka izmed kisikarn bo imela dnevno kapaciteto 200 ton kisika, ki bo služil v glavnem procesom pri proizvodnji jekla.

SOVJETSKA ZVEZA — v letu 1961 je Sovjetska zveza uvažala jeklarske izdelke iz Avstrije, Italije, Zah. Nemčije, Belgije, Japonske, Velike Britanije, Jugoslavije in ZDA.

Avto-moto društvo Jesenice pred novimi nalogami

Avto-moto društvo na Jesenicah, ki ima že preko 300 članov in bo to število v prihodnjem letu povečano na 500, je na Gorenjskem brez dvoma eno najbolj delavnih. To pa se ne zrcali samo v delu Avto-moto šole, ki je dobila z odločbo Državnega sekretariata za notranje zadeve LRS status regularne šole, marveč tudi v ostali dejavnosti. Od regularne ustanovitve šole, to je od 5. 5. 62

do danes, je šola izvedla pouk petih razredov s skupno 162 kandidati. Tečajniki vsakega razreda so absolvirali 54 ur teoretičnega pouka, ki zajema predavanja o prometnih predpisih, motoroznanstvu, elektrotehniki, mazivih, prvi pomoči, tehniki vožnje in odnosih na cesti ter 15 ur praktičnega pouka, to je vožnje s šolskim avtomobilom pod vodstvom instruktora. Ker lahko polaga

vozniški izpit pred državno izpitno komisijo le tisti, ki zaključijo šofersko šolo in opravijo društveni izpit, je dejavnost šole zelo resna. To pa še posebno zadnje čase, ko lahko polaga izpit vsak le trikrat. Kdor pade v tretje, mora pred posebno zdravniško-psihološko komisijo II. stopnje v Ljubljano. Resnejšo obliko so dobili tudi tečaji za mopediste, ki jih je bilo v omenjenem obdobju devet. Bodoči izpiti za mopediste zahtevajo tudi izpolnjevanje prometnih testov in vožnjo s šolskim mopedom. Iz tega razloga so razširili tečaje mopedistov na 15 ur in uvedli preizkus o sposobnosti vožnje z mopedom, česar doslej ni bilo.

Ostala dejavnost Avto-moto društva pa je razvidna predvsem iz servisne službe, zadnje čase pa tudi iz vsestranskih pregledov motornih vozil. Doslej je društvo opravljalo le preglede svetlobnih efektov. S 1. januarjem 1963 pa bo AMD Jesenice lahko opravljalo tudi tehnične preglede motornih vozil, razen avtobusov in trolejbusov, kar pomeni lepo priznanje AMD Jesenice.

Polde Ulaga

ZABELEŽENO

„Deklica je obležala na cesti, avtobus pa je vozil naprej“

V četrtek, 6. decembra sem bila priča dogodku, ki bi se lahko končal s hudo prometno nesrečo.

Tega dne sem šla čez most pred gimnazijo proti železniški postaji, okrog 18.30 ure, ko je pripeljal avtobus z Javornika, v katerem je bil sprevoznik Franc Znidaršič. Pred gimnazijo, kjer ima redno postajališče, je avtobus ustavil in potniki so vstopali. Zadnja je bila 12-letna Zdenka Gašperin. Ko je hotela vstopiti, je sprevoznik, ne da bi pogledal, zaprl vrata ter priprl deklico za nogo. Deklica je začela jokati, omahnila je vznak in vozeči avtobus jo je vlekel po cesti okrog deset metrov. Šele nato je sprevoznik toliko odprl in ponovno zaprl pnevmatsko zapirajoča se vrata, da je bila noga prosta. Deklica je obležala na cesti, avtobus pa je vozil naprej.

Verjetno sprevoznik res ni opazil deklice, niti slišal njenega in mojega vpitja, vendar je njegova dolžnost, da pogleda, če so vsi potniki res vstopili. Poleg tega pa avtobus ne sme odpeljati, dokler vrata niso zaprta. (To seveda običajno pri naših avtobusih ni navada!)

Po tem dogodku sem pobrala deklico vso prestrašeno in zmedeno, ki pa na srečo ni bila telesno poškodovana. Odšla sem z njo na postajo Ljudske milice in pojasnila opisani primer, nato pa na železniško postajo. Zanimalo me je namreč, kdo sta uslužbenca Avtoservisa, ki tako nehumano postopata s potniki, od katerih pravzaprav živita.

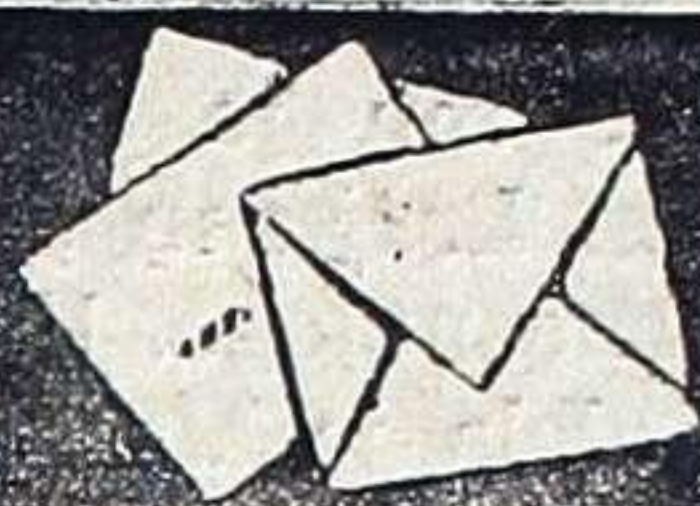
Ko se je avtobus vrnil, sem vstopila z namenom, da bi oba uslužbenca seznanila z dogodkom ter ju opozorila, da primer ni skladen z načeli medsebojnih odnosov v socialistično urejeni skupnosti. Moje informacije niso sprevoznika prav nič ganile. Popolnoma neprizadet je surovo dejal, da že ve, da nima časa poslušati ter da naj šofer vozi dalje. Čeprav sem ob vstopu povedala, da se ne nameravam peljati, je avtobus potegnil in le zaradi šoferjeve dobre volje sem lahko izstopila.

Prepričana sem, da se lahko sklicujem na staro in osnutek nove ustave, ki obe zagotavljata človeški odnos do vseh ljudi. Zato smatram, da kadar je govora o varnosti na cesti, ne morejo biti uslužbenci prevoznih podjetij nikoli preveč previdni in da se jim ne sme zdeti škoda časa, če je v vprašanju prometna varnost. Poleg tega je dolžnost uslužbencev, da so proti uporabnikom javnih prometnih sredstev, kulturni in korektni.

Uslužbencem, ki nimajo najosnovnejših kulturnih sposobnosti, ni mesta v javni službi! Zato predlagam podjetju Avtoservis, da prilagodi svojo kadrovsko politiko zahtevam socialistične družbe. Upam, da bo opisani primer dovolj jasno opozorilo vsem sprevoznikom podjetja Avtoservis.

Nada Sušnik

prejeli smo...

„Sva že opravila, lahko greš in te ni treba več k meni po meso“

Dogodek, ki ga želimo opisati, se je zgodil 28. novembra letos v mesnici samopostrežne trgovine na Javorniku.

Ta dan okrog 12. ure je bila med ostalimi potrošniki v vrsti tudi bivša borka NOB in sedanja aktivna sodelavka v mnogih družbeno-političnih organizacijah, Mila Barbo z Javornika. Ko je prišla na vrsto, je prosila poslovdjo te mesnice Marjana Zavrla za telečje meso za bolno mater. Tedaj je poslovdja nenadoma vzrotil: »Telečjega mesa nimam« in še »Pred nekaj leti me je AFŽ z Javornika tožarila na občini, češ da opravljam črne zakole za svojo mesnico, toda taki časi so minili. Dvajset let ste me gnjavili, zdaj pa je temu konec.«

Mila Barbo v osuplosti zaradi grobega izpada v navzočnosti okrog dvajset strank sprva ni niti reagirala in je ponovno zahtevala vsaj goveje meso. Zavrl pa najprej tudi tega ni hotel dati in je pristavil: »Sva že opravila, lahko greš in te ni več treba k meni po meso.« Takoj nato se je obrnil do druge stranke in jo vprašal, kaj želi.

Prizadeta Mila Barbo je dogodek opisala svojemu možu, ki je takoj odšel v mesnico. Tudi njemu je Zavrl izrekel enake žaljive besede.

Zavedni državljani Javornika, ki so se zavestno udeležili izvojevanje revolucije in povojne izgradnje, opisani primer ogorčeno obsojajo. Menijo, da bi morali ta primer obravnavati organi upravljanja Mesarskega podjetja Jesenice, toliko bolj, ker je to poslovalnica socialističnega sektorja, ki mora stremeti za čim kulturnejšo postrežbo strank.

Čas bi že bil, da enkrat za vselej vsi spoznamo, da uvajanje široke ljudske demokracije ne pomeni povratek na staro, kar si morda prenapeteži vroče želijo, ampak da je namenjena predvsem humanejšim odnosom do sočloveka.

Osnovna organizacija ZKS Javornik

AMD Žirovnica dosega lepe uspehe. To društvo vzorno in vztrajno skrbi za vsestransko splošno vzgojo uporabnikov cest in tesno sodeluje z občinsko komisijo za vzgojo in varnost v prometu. Prvo in glavno skrb pa posveča tudi načrtni prometni vzgoji šolske mladine, kolesarjev, pešcev, mopedistov in voznikom vprežnih vozil, kar je v Žirovnici tudi nujno potrebno, saj imajo najbolj nevaren odsek ceste I. reda v naši občini. Na odseku v Mostah so bile v zadnjih letih že tri smrtne nesreče, manjše pa so skoraj vsakdanji primeri. Letos so vzgojili več kot 50 šoferjev-amaterjev in priredili vrsto tečajev za mopediste ter druge uporabnike cest. V kratkem nameravajo odpreti tudi lastno servisno delavnico. Za svoje vzorno in požrtvovalno delo v korist varnosti prav gotovo AMD Žirovnica zasluži vse naše priznanje in pohvalo.

Vedno mu je dejal, da je trenutno najbolj potreben v svojem kraju in da ima prav to varnostna služba zelo odgovorne naloge. Uspeh in skorajšnje dokončanje zastavljenega dela je Messner brezpogojno vezal na Sokoljakovo udeležbo in mu je ob vsaki priložnosti, kadar je skušal začeti pogovor o tem, da bi lahko delal več in uspešneje drugod, odločno povedal, naj ne računa na napredovanje, dokler ne bo v celoti očistil svoje doline banditske golazni. »Ko bo poslala Gestapo svoje ljudi med gošarje, se mi bodo odprla vrata iz doline, kjer je navsezadnje tudi nevarno.«

Ko je sprejemal telefonsko sporočilo, da bo vlak 923 deset minut zamujen in je kolebal, ali naj povabi Jerko v pisarno, ali naj se kar pri prodajnem okencu dogovori z njo, je sklenil, da jo bo skušal spraviti k sebi. Zato je poslal Balanta v skladišče in je vsakemu potniku takoj dal vozní listek. »Ko bo prišla, morava biti tu sama,« si je dejal. Na peronu in v čakalnici so trkali s prezeblimi nogami redki potniki in molčali, pogreznjeni vsak v svoje misli. V pisarno je bilo slišati le pokašljevanje in otrkavanje čevljev.

Videl jo je skozi okno, ko je šla proti postaji. Obuta je bila v lahke čevlje. Po poledeneli cesti se je lovila in smešno opletala s košaro. Ko se je približala blagajni,

Peter Skalar

3

Srečanja

je stopil k telefonu in poklical sosednjo postajo. Načel je nepomemben pogovor in ji dal priložnost, da je pripravila denar, otrsela sneg z roba plašča, otrkala čevlje, si nekajkrat segla v lase in nazadnje potrkala na zaprto okence.

Obrnil se je, ji pokimal, da bo hitro opravil in še malo zavlekel pogovor. Potem je odložil slušalko in odprl okence.

»Jesenice, prosim!« je dejala.

»Do kod?«

»Do Jesenic,« je glasneje ponovila.

»V Südkärntenu ni tega kraja.« Njegovo lice je preletel rahel posmeh. Čakal je, kaj bo odvrnila.

Ni se zmedla. To ga je potrdilo v prepričanju, da je primerna za nalogo, ki ji jo je namenil. Molče mu je pomolila dve marki in pol, dvignila obraz, zapičila vanj svoj črni pogled ter dejala:

»Karto za tale denar, gospod Sokoljak!«

Se nikoli ni slišal toliko njenih besed naenkrat. Zato je prisluhnil njenemu mehkeemu glasu in odločnosti, ki je bila v njem. »Težko jo bo oviti,« si je dejal, premeril njen obraz in denar ter ji odvrnil:

»Do Rosenbacha, kajne? Tvojega denarja je do tja.«

»Tudi, če mi daste karto do Celovca, ne bo narobe. Jaz že vem, kje moram izstopiti.«

Če bi se bil kdorkoli v dolini z njim pogovarjal tako osorno, bi ga opredelil za nevarnega nacionalista ali zagriženega simpatizerja gošarjev in bi mu ob primerni priložnosti pomagal v Begunje. Pri njej je ocenjeval osornost drugače. »Težko jo bomo zlomili. Ne bo se nam dala zlahka oviti, a ko jo bomo imeli, bo peljala naš voz. Hu, kako ga bo peljala...«

Dal ji je vozno karto, vzela denar in ji pomolila štirideset pfenigov. »Mislim, da greš na Assling,« ji je rekel. »Najbrž nisi tako neumna, da si ne moreš zapomniti novega imena za nekdanje Jesenice? Sicer se imam pa pogovoriti s teboj o tobaku. Stopi v pisarno, saj ima vlak zamudo. Bova kar tu uredila.«

Karto je vložila v rokavico, dvignila košaro in se zadržala vanj. Skoznjjo so se zapodili dvomi in skrbi. Nekaj hipov ga je nepremično gledala, potem pa je umaknila svoje črne prodorne oči pred njegovimi, ki so zrle vanjo z vodenim vlažnim leskom.

»Nekaj ve. Bogve kaj,« je šlo skoznjjo. Počasi se je prestopila in se podala skozi čakalnico mimo radovednih vaščanov. »Kateri hudič me je izdal?« je premišljevala. Čakal jo je pri odprtih vratih pisarne. Čim je prestopila prag, je zaprl vrata in ji pokazal na stol pri peči, kjer je še pred nedavnim Balant snažil prometno svetilko.

Negotovo in počasi je bolj počenila kot sedla na rob stola. Čez čas se je opogumila in dvignila oči proti svetlozasnem banfuhnerju, ki jo je motril od svoje pisalne mize, ne da bi sedel.

»Dobro je zadeta,« je ugotovil. Vseč mu je bilo, da je nemirna in v zadregi. Med misli, da je nastopil pravi trenutek za postavitev prvega člana v njegovi novi verigi, se je mešalo zadovoljstvo in samozavest.

»Tvoje delo te bo privedlo v težave,« ji je dejal. »Z Bleda so me opozorili, naj se pogovorim s tvojim gospodarjem.«

Ko je govoril, se je trdneje usedla, položila roki na kolena in ga gledala. »Ne ve veliko,« se ji je utrnulo. »Tipa in sumi.« Zato je usekala nazaj:

JESENIŠKA KOMUNA in njeni problemi

8. januarja 1963 zbor volivcev KO SZDL Podmežaklja

Pretekli teden je bila seja SZDL terena Podmežaklja z vsemi ostalimi organizacijami. Seji je prisostvoval tudi sekretar Občinskega odbora SZDL, tov. Črv.

Iz razprave je bilo videti, da je pred SZDL precej nalog, ki jih bo treba čimprej rešiti. Po V. kongresu GO SZDL je njena vloga bistveno spremenjena. SZDL je tribuna vseh državljanov — volivcev, kjer naj bi razpravljali prav o vsem, pa tudi kritizirali, če je potrebno. Naloga SZDL je, da z ostalimi organizacijami terena pomaga delovnemu človeku na vsakem koraku.

Važno vprašanje je, kako pomagati šoloobvezni mladini. Učna snov je zelo obširna in ni čudno, da prav pri tem potrebuje pomoč izven šole, ki jo mladina od nas tudi pričakuje. V ta namen bo Stanovanjska skupnost Podmežaklja sklicala sestanek staršev vseh šoloobveznih otrok še pred 8. januarjem.

Drugo nič manj važno vprašanje so prostori za kulturno udejstvovanje. V tem smo zaostali za ostalimi tereni. KO SZDL Podmežaklja mora dobiti svoje prostore za vse

organizacije terena, treba bo misliti na lasten dom. Z lastnim domom bomo dobili prostore, ki jih potrebujemo za kulturno in politično življenje.

Poseben problem na našem terenu je tudi postrežba v trgovinah. Pogosto se dogaja, da ne dobiš vseh prehrabnih artiklov. Trpeti moramo večne »repe« in to predvsem 1. in 15. v mesecu. Temu so delno krivi poslovojdje, delno pa pomanjkanje poslovnih prostorov. Prav zaradi tega mora dobiti teren Podmežaklja lasten potrošniški center. Razgovori so v teku in upamo, da bomo ob splošni podpori tudi uspeli. Do takrat pa je treba pri Stanovanjski skupnosti orga-

nizirati potrošniške svete, ki bodo skrbeli za bolj kulturno postrežbo.

Tudi vprašanju elektrifikacije, kanalizacije, nujenju pomoči borcev NOV, stanovanjski krizi in povečanju otroškega vrtca bo treba posvetiti več pozornosti kot doslej. Je pa še dovolj problemov, ki terjajo rešitev, toda zaenkrat so ti najbolj pereči.

Na zboru volivcev, ki bo 8. januarja 1963, bomo izvolili tudi nov 24-članski odbor v svet Stanovanjske skupnosti Podmežaklja. Zato vabimo vse prebivalce terena Podmežaklja, da se zbora volivcev polnoštevilno udeležijo, ker le s skupnim prizadevanjem nam bo uspelo rešiti vse te probleme.

Začetek zbora volivcev bo ob 18. uri pri Trevnu.

P. G.

Kaj bomo gledali v kinu?

KINO RADIO

15. dec. ob 16., 18. in 20. uri: italij. CS film MASČEVANJE GUSARJA

16. dec. ob 15., 17. in 19. uri: amer. barvni CS film MARATONSKA BITKA

17. dec. ob 17. in 19. uri: amer. barvni CS film MARATONSKA BITKA

18. do 20. dec. ob 17. in 19. uri: amer. barvni CS film ALAMO — II. del

21. dec. ob 17. in 19. uri: amer. barvni film TARZANOVA BORBA ZA ŽIVLJENJE

22. dec. ob 17. in 19. uri: amer. barvni VV film DVORSKI NOREC

KINO PLAVŽ

15. dec. ob 18. in 20. uri: amer. barvni CS film MARATONSKA BITKA

16. dec. ob 16., 18. in 20. uri: bolgarski film V NOČI NA TRINAJSTEGA

17. do 18. dec. ob 18. in 20. uri: amer. barvni CS film MARATONSKA BITKA

20. do 21. dec. ob 18. in 20. uri: angleški VV film V SOBOTO ZVEČER, V NEDELJO ZJUTRAJ

22. dec. ob 18. in 20. uri: španski film NAVIHANEC IZ TORMEXA

KINO ŽIROVNICA

16. dec.: franc.-ital. CS film PO TOLIKIH LETIH

17. dec.: amer. barvni CS film ALAMO — II. del

19. dec.: amer. barvni CS film MARATONSKA BITKA

22. dec.: amer. barvni film TARZANOVA BORBA ZA ŽIVLJENJE

KINO DOVJE

16. dec.: amer. barvni CS film SLAB DAN V BLACK ROCKU

17. dec.: franc.-ital. CS film PO TOLIKIH LETIH

20. dec.: amer. barvni CS film MARATONSKA BITKA

22. dec.: bolg. film V NOČI NA TRINAJSTEGA

KINO KOROŠKA BELA

17. dec.: bolg. film V NOČI NA TRINAJSTEGA

20. dec.: amer. barvni CS film ALAMO — II. del

22. dec.: amer. barvni CS film MARATONSKA BITKA

KINO KRANJSKA GORA

15. do 16. dec.: amer. barv. film MOŽ, KI GA NIKOLI NI BILO

18. do 19. dec.: italij. barv. film VOJNA IN MIR — I. del

22. dec.: italij. barvni film VOJNA IN MIR — II. del

kaj je novega v gledališču?

V soboto in nedeljo v gledališču »Toneta Čufarja« na bo predstav zaradi bolezni v ansamblu.

Jubilanti 50-letniki

V decembru so in bodo praznovali svoj 50. rojstni dan naslednji naši sodelavci: ZDRAVKO ŠPORN, predelovalni obrati, 4. decembra; GABRIJEL POVŠIN, HTV, 4. decembra; VALENTIN GAŠPERIN, javornik I, 8. decembra; ŠTEFAN RAVNIK, gradbeni oddelek, 8. decembra; LUCIJA BUTINAR, predelovalni obrati, 9. decembra; JANEZ PODLIPNIK, promet, 9. decembra; ANTON VIDIC, promet, 13. decembra; JANEZ DEBELJAK, plavž, 16. decembra; VIKTOR PESJAK, mehanična del.-ključavničarji, 18. decembra; BOGDAN KNAFLIČ, komercialni sektor, 19. decembra; BERNARD SVETLIN, plavž, 21. decembra; ŠTEFAN JEREČIČ, žična valjarna, 28. decembra; FRANČIŠKA ŠMID, komunalni oddelek, 28. decembra; ANTON ERŽEN, valjarna 2400, 30. decembra in JANEZ VIDIC, gradbeni oddelek, 31. decembra.

Ob tem življenjskem jubileju jim v imenu celotnega kolektiva iskreno čestitamo!

ŠPORT IN KULTURA

Pokal Partizana Slovenije v Gorje

Telesnovzgojna društva Slovenije že vrsto let tekmujejo za pokale »Dela«, Mladinske knjige in Partizana Slovenije. V skupini društev, ki delujejo ob slabših pogojih kot društva v prvi skupini, kjer je zmagovalac tolminski Partizan prejel pokal »Dela«, je zmagalo TVD Gorje in prejelo pokal Partizana Slovenije. Kljub temu, da TVD Gorje nima svojega doma, nima telovadnice, igrišča ter potrebnih naprav za načrtno vadbo ter gojenje telesnovzgojnih ter športnih zvrsti, je njegovo delo neprekinje-

no. Stari in mladi člani intenzivno goje poleg splošne vadbe tudi orodno telovadbo, odbojko, namizni tenis, atletiko in vse panoge smučarskega športa. Predsednik tega prizadevnega društva pa je naš sodelavec, delovodja v mehanični delavnici, Lovro Žemva. Toda ni le predsednik, temveč tudi skrbni oče in motor vsega telesnovzgojnega in športnega dela v Gorjah. Lovro Žemva se skupaj z upravo TVD Gorje in vsemi ostalimi številnimi aktivnimi člani prizadeva in trudi, da bi mladi ljudje do-

segli v tej ali oni zvrsti še lepše uspehe in da bi postala telesna vzgoja in šport v Gorjah last vseh mladih in delovnih ljudi.

Preteklo nedeljo je bila v Gorjah akademija s pestrim telovadnim programom, na kateri je sekretar republiške

Lovro Žemva, delovodja v mehanični delavnici, je predsednik TVD Gorje, ki je letos prejela trofejo Partizana Slovenije.

Zveze Partizana Bojan Hrovatin izročil trofejo predsedniku zmagovitega društva.

Zaposlovanje žena

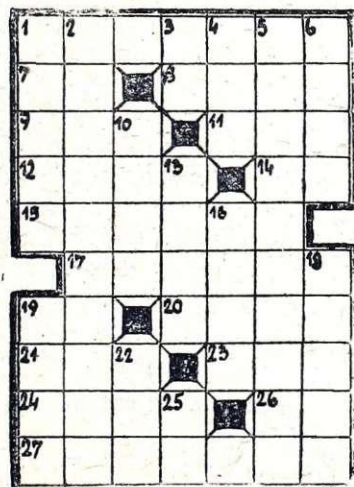
Pred kratkim je bila razširjena seja Občinskega odbora SZDL, na kateri so bili poleg izvršnega odbora navzoči odgovorni za kadrovske službe v podjetjih in Zavoda za zaposlovanje delavcev. V poročilu, ki ga je pripravil Zavod za zaposlovanje delavcev je bilo ugotovljeno, da so delovne organizacije za obdobje 1962–1965 načrtovale potrebo po zaposlitvi 6.180 delavcev. Od tega 5.450 moških in 730 žensk. V šolskem letu 1961/62 je bilo na srednjih višjih in visokih šolah študentiranih 190 mladincev in 110 deklet. V tem šolskem letu so delovne organizacije predvidele podelitev 53 novih štipendij. Analiza vključevanja mladine v delo je pokazala, da so delovne organizacije še precej nezainteresirane za to vprašanje. Za ukoli oziroma šolanje je ostalo v gradbeništvu 14, prometu 2, gostinstvu 9, obrti 17, komunalni dejavnosti 11 in zasebnem sektorju 19 nezasedenih mest.

V razpravi je bilo predlagano, da se nakaže odgovornim problem zaposlovanja žena. Moške delovne sile v

Zuro (Nadaljevanje na 12. strani)

Križanka

Ved.: 1. dopolnilni, spreminjevalni predlog k zakonu, 7. začetnici slovenskega skladatelja, 8. ameriški filmski igralec, idol ameriške mladine, ki se je z avtomobilom smrtno ponesrečil, 9. rastlinska bodica, 11. pozele, 12. zareza v dnu pri sodu, 14. kratka za »tega meseca«, 15. prestolnica nekdanje Asirije, 17. slovensko ime za italijansko reko, 19. avtomobilska oznaka za sarajevski okraj, 20. gorski prelaz na Velebitu; 21. večje naselje, 23. ljubkovalno žer-

sko ime, 24. turško mesto ob ustju Marice, 26. časovni veznik, 27. zaslon, premična stena.

Navp.: 1. ime pesnika Aškerca, 2. naša ekonomska enota, 3. različna soglasnika, 4. znižana nota, 5. prebivalka otoka v Sredozemskem morju, 6. pokrajina v Zadnji Indiji, 10. glasbeni interval, 13. ovinek (star izraz), 16. bajeslovno bitje, 18. pozitivno nabit električni delec, 19. plesni korak, 22. krajevni prislov, 25. simbol za kemično prvino, ki jo uporabljajo v EE pod 2 navp.

Činč Črt in Taro so bili na Bjelašnici

V začetku tega meseca so prišle žalostne in pretresljive vesti z Bjelašnice, kjer je snežni metež vihral z brzino 160 km. Prebivalci bližnjih vasi, uslužbeni meteorološkega observatorija na Bjelašnici in številni gorski re-

ševalci so več dni v skrajno neugodnih pogojih brezuspešno iskali izgubljene mlade planince iz Zemuna. Pri reševalni akciji je sodelovalo preko 150 ljudi in preko 15 sledilnih psov iz šole LM v Sarajevu, toda dveh ponesre-

čencev niso našli. Zato so poklicali na pomoč in k sodelovanju tudi lastnike dobro izvežbanih lavinskih psov iz GRS postaje Jesenice.

Nace Hrovat s Črtom, Cvetlo Jakelj s Činčem in Ciril Cencelj s Taro so se takoj odzvali. V nedeljo, 9. decembra, ob 8.30 uri so prispeli v Sarajevo, kjer so jih že težko pričakovali in takoj nadaljevali pot do kraja nesreče. Na mesto so prišli ob 13. uri in takoj začeli z načrtnim iskanjem. Po globokem snegu (2 metra) so z odlično izvežbanimi psi, ki so se že večkrat izkazali pri iskanju ponesrečencev izpod plazov v naših gorah, naleteli na prvega pogrešanega planince. Lavinski pes Činč je pod vodstvom svojega vodnika Cvetla Jakelja že ob 14.30 uri naletel na pogrešanca. Kljub naglo se bližajočemu mraku in napornemu iskanju so nadaljevali z iskanjem. Njihova prizadevnost je bila nagrajena z uspehom. V neposredni bližini prvega ponesrečenca, okrog 150 do 200 m višje, je lavinski pes Črt pod vodstvom Naceta Hrovata našel zadnjega pogrešanega planince. S tem je bila akcija požrtvovalnih lastnikov lavinskih psov z Jesenic uspešno zaključena.

Omenimo naj še, da se bosta lastnika psov Činča in Črta udeležila tečaja lavinskih psov v Švici, ki ga prireja SAC Genova pod strokovnim vodstvom švicarskega lavinskega državnega inštituta. To je lepo priznanje udeležencema za njuno vztrajno in uspešno delo pri vzgoji lavinskih psov ter sploh pri organizaciji lavinske službe pri nas.

Činč, Črt in Taro so našli zadnja dva ponesrečenca na Bjelašnici. Na sliki je Črt z lastnikom Nacetom Hrovatom

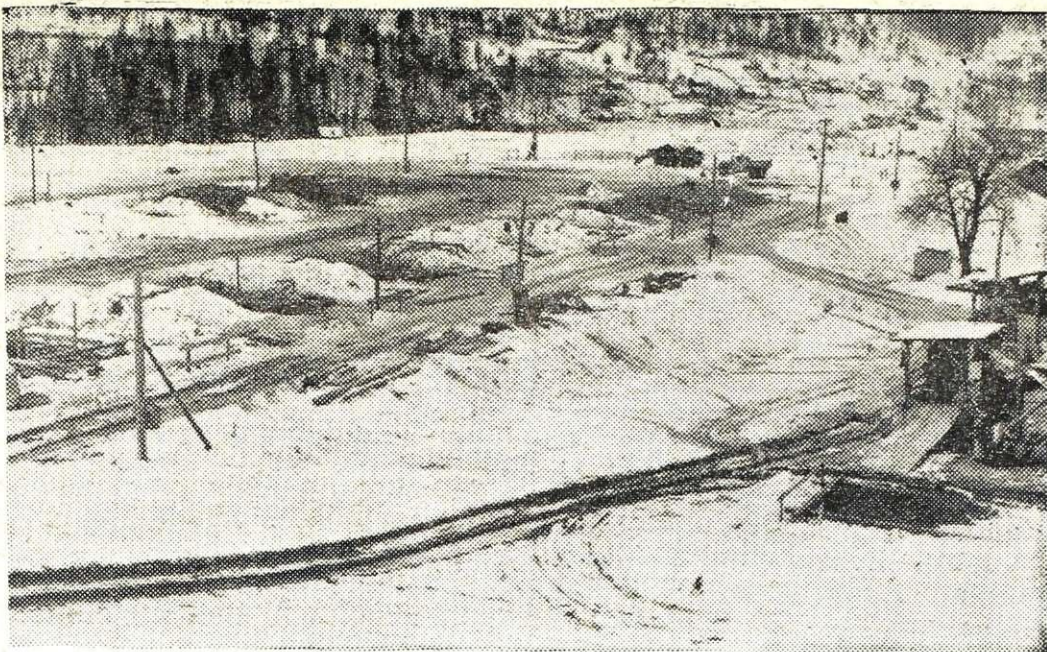
Za večje uveljavljanje samoupravnih organov

(Nadaljevanje s 1. strani) cev dvigajo sorazmerno hitre-
za vsako ceno. To je seveda je kot prejemki nižjih. Ob-
proces, ki ga pa moramo za- ravnavali so tudi vprašanje
vestno pospeševati. Zavestno upravljanja v zdravstvu, šol-
pa se bomo borili proti vsem, stvu in drugih službah. Ugo-
ki poskušajo ta proces hote toville so, da so bili doseženi
ali nehoti zavirati. Te pravi- pozitivni rezultati, vendar to
ce so nam danes jasne in jih ni dovolj. Konferenca je spre-
bomo zaradi tega zahtevali. jela sklep, da se take konfe-
V razpravi so udeleženci rence organizirajo večkrat,
omenjali tudi problem realne- tako da bi na podlagi zaključ-
ga standarda delavcev z naj- kov prešli na še bolj poglob-
nižjim; osebnimi dohodki. ljeno razvijanje procesa de-
Priznati moramo, da se pre- lavskega in družbenega sa-
jemki višjih kategorij delav- moupavljanja. Franc Ban

Poslov li smo se od Tilke Škrlove

Še kot otrok je leta 1921 postala Tilka članica Svo-
bode Jesenice. Bila je po-
vsod; udeleževala se je
sestankov, političnih pre-
davanj pod odrom in po-
sebeno rada in z uspehom
je nastopala na odru. Ob-
likovala se je na delav-
skem odru pri Jeleni s
karakternimi vlogami v
igrah, s katerimi se je de-
lavška kultura borila pro-
ti izkoriščanju in zatira-
nju delavskega razreda.
Ime Tilke Škrlove je pri-
šlo v seznam najbolj na-
prednih kulturnih delav-
cev, ki so ustvarjali de-
lavsko kulturo na Jeseni-
cah. Bila je lik skromne
in vztrajne kulturne de-
lavke, žene in matere, še
danes priljubljena med
njenimi kulturnimi sode-
lavci, današnjimi svobo-
daši, sosedi in znanci

sploh. To je dokazalo tudi
slovo. Komaj 56 let stara,
je za vedno zatisnila oči.
Težko je bilo verjeti, da
je Tilka, katere lik bo
bdel še v bodoče med je-
senškimi svobodaši, umr-
la. Resnica je bila tudi
tokrat bridka. Njeno pri-
ljubljenost je pokazalo
zadnje slovo in poslovil-
ne besede ob odprtem
grobu. Današnji predsed-
nik Svobode Jesenice, Jo-
že Varl, zastopnica žena
Ančka Kavčičeva in biv-
ši odrski soigralci Andrej
Pleš, so povedali več o
Tilki, kot je ljudstvo ve-
delo, zato jo ceni danes
še bolj. Čustvene so bile
tudi melodije komornega
zboru in godbe na pihala,
saj so bile namenjene
nepozabni Tilki v zadnje
slovo.

Pred kratkim so začeli z izkopom temeljev za stripper halo v sklopu novih valjarn na Belškem polju

Spet se je pričel pouk

OTROK IN FILM

Kljub slabemu posluhu znam
zažvižgati pesem iz filma
»Most na reki Kwei«. Naučil
sem se je od otrok. In vendar
filma pri nas še nismo videli.
Tudi o drugih filmih sem se
že marsikaj naučil pri mladini
in otrocih. Zato se vprašujem:
Kolikšen je vpliv filma na
otroke in mladino?

Mislim, da lahko nesporno
zapišemo tole:

»Poleg družine in šole sodi
film v družbo treh silno moč-
nih vzgojnih činiteljev (k ra-
diu in televiziji). Tisk in knji-
ga sta po svojem vplivu za-
ostala. V dokaz tej trditvi
nekaj primerov.

Prenekatero štirinajst ali
petnajstletno dekle čaka spa-
nec v mislih na svojega obo-
ževanega »Branda«. Koliko
toalet, apartmajev, sprejemov
in večerij, divjih voženj po
rivierah ter eruptivnih nasto-
pov filmske ljubezni vzburja
misli pubertetnikom. Tovarne
desertov in žvečilne gume po-
znajo stremljenja, hotenja in
interese otrok. Zbirateljska ži-
lica, ki je otrokom lastna v
enaki meri kot odraslim, se
veže v sodobnem času na zbi-
ranje fotografij in avtogramov
filmskih igralcev in igralk.
Kdo ve, koliko jeseniških
otrok brani na posebno var-
nem mestu nepopolne ali kom-
pletne zbirke slik iz žvečilne
gume. Najpriljubljenejši igral-
ci in igralko imajo častno me-
sto za ovoji šolskih zvezkov
in knjig, v denarnicah, pod
zglavniki ali na nočnih oma-
ricah. Kavbojske blache sodijo
v nepogrešljivo opremo pred-
pubertetnika. V šoli večkrat
potegnejo učencem izpod klopi
»Areno« in jo zaplenijo do
konca pouka, da bi ne odva-
jala njihove pozornosti. Da
gre lahko enkrat tedensko v
kino, pa se odpove dekle tri-
najstih let malici.

ga bilo puščati, da si ogleda
vsak film. Razumljivo, da ne
smemo puščati otrok k večer-
nim predstavam. Sicer pa naj
le gredo v kino.

(DALJE PRIHODNJIČ)

Personalne vesti

Personalne vesti od 1. do
30. novembra 1962:

42 sprejetih delavcev, 6
sprejetih uslužbencev, 73 ob-
računanih delavcev in 3 ob-
računani uslužbenci.

Upokojeni so bili naslednji
dolgoletni sodelavci:

FRANC BERČIČ, roj. 1907,
cevarna — v ZJ 39 let; AN-
TON LANGUS, 1907, kuril-
nica — v ZJ 37 let; PETER
LUKAN, 1906, plinski gene-
ratorji — v ZJ 25 let; AN-
TON ZUPAN, 1908, industrij-
ski zidarji — v ZJ 37 let;
LUDVIK SMUK, 1907, visoke
peči — v ZJ 23 let.

Vsem upokojenim sodelav-
cem želimo, da bi dolgo uži-
vali zasluženi pokoj!

UMRLI:

Ivan Hvala, 1911 — miner v
kamnolomu.

Svojem iskreno sožalje!

ZAHVALA

Ob prerani smrti dragega
očeta

ANTONA ŠTRAUSA

se zahvaljujemo vsem, ki so
nam v teh težkih trenutkih
stali ob strani, nam pomagali
in ga spremili na njegovi
zadnji poti. Posebno zahvalo
smo dolžni dr. Marčiču, dru-
žini Olah in Luznar. Zahva-
ljujemo se tudi tov. Knificu
za poslovlne besede, godbi
DPD Svobode Javornik in
vsem prijateljem in znancem,
ki so ga v tako velikem šte-
vilu spremili v prerani grob.
Vsem iskrena zahvala!

Zalujoti: hčerka Tončka,
vnuk Sašo, zet Nande in
ostalo sorodstvo

Zaposlovan- je žena

(Nadaljevanje z 11. strani)

naši občini na splošno pri-
manjkuje, premalo pa je de-
javnosti za žensko delovno
silo. Treba bo razvijati odgo-
varjajočo dejavnost predvsem
v turizmu, trgovini in morda
lahki predelovalni industriji.
Z nenehnimi ogledi železarne
je že v šoli treba učencem
vzbuditi veselje do metalur-
ških poklicev. V trgovini bodo
morali biti strožji kriteriji za
nadaljnje usposabljanje. V
tej stroki je preveč priučenih
in premajhno je zanimanje
za poslovoške šole. Na kraju
je bilo poudarjeno, da je
treba planiranju kadrov in
njihovemu usposabljanju po-
svetiti večjo skrb.

Sprejeli so tudi sklepe, ki
bodo predloženi v obliki pri-
poročila v razpravo ObLO.

Branko Blenkuš

Uspela Čufarjeva proslava

14. novembra 1905 se je
rodil jeseniškemu delavcu
Antonu Čufarju prvi otrok,
sin Anton, ki je že v rani
mladosti okusil pomanjkanje in
trpljenje. Stanoval je pri star-
ših na podstrešju stare grašči-
ne na Savi, kamor je redko
posijalo sonce. Debeli in mrki
zidovi starinskega poslopja in
očneli zidovi bližnjih ugaslih
fužin so vtisnili Tonetu že v
mladih letih svojstven pečat.
Kot pastir, mizarski vajenec,
pomožni delavec, dijak ljub-
ljanske strojne delovodske šole
in dostikrat brezposelnik je
spoznal krivice, ki jih je do-
življal mali človek. Poln idea-
lov za dosego enakopravnosti
se je posvetil pisanju povesti in
pesmi. Napisal je mnoga dela in
se posebno rad ukvarjal s pisa-
njem dramskih del. Njegovo
publicistično delo, ki je bilo
zajeto iz bednega proletarske-
ga življenja, pa tedanjim ob-
lastnikom ni bilo všeč. Čufar-
ja so pričeli preganjati in so
ga tudi zapirali. Bil je celo v
glavnjači, med NOB pa kot
ilegalec izdan in prepeljan v
taborišče Gonars v Italiji.

Človeku, ki svojega cilja še ni
dosegel, je končno prešetala
gestapovska brzostrelka izmu-
čeno telo...

V spomin na 57-letnico nje-
govega rojstva je privredila
Svoboda »Tone Čufar« na Je-
senicah v Delavskem domu
»Čufarjev večer«. Referatu
prof. Bratka Škerlja o življe-
nju, delu, boju in trpljenju
jeseniškega proletarskega knji-
ževnika, je sledilo recitiranje
in branje njegovih del, za za-
ključke pa prizor iz Čufarjeve
igre »Polom«. Zelo dobro pri-
pravljen program so izvajali
dijaki jeseniške gimnazije ob
sodelovanju komornega zboru
jeseniške Svobode. Večer je
lepo osvetlil lik proletarskega
književnika Toneta Čufarja.

Ne smemo misliti, da so
tisti otroci, ki vidijo zelo malo
filmov, manj izpostavljeni
vplivu sedme umetnosti. Saj
vidimo, kako pozorno si ogle-
dujejo reklamne fotografije iz
filmov, kako natančno prebe-
rejo ocene filmov in kako pri-
sluhnejo razgovoru o filmih in
filmskih dogodkih.

Nesmiselno bi bilo otroka
za vsako ceno odtegovati od
filma, še bolj nesmiselno pa bi

Socialistična imovina je vsak dan
bogatejša, zato je odgovornost vsa-
kega člana gasilske organizacije vsak
dan večja!

ZELEZAR, tednik — izdaja:
Železarna Jesenice — glavni
in odgovorni urednik Remigij
Noč — ureja redakcijski od-
bor. Rokopisov in fotografij
ne vračamo. Naslov: Uredni-
štvo »Zelezar«, Železarna Je-
senice, telefon št. 394. — Tisk
CP »Gorenjski tisk« v Kranju